

Rekenhof

Jaarverslag 2012

Verslag van het Rekenhof aan de Kamer van volksvertegenwoordigers
Brussel, juni 2013

Rekenhof

Jaarverslag 2012

*Verslag goedgekeurd in de algemene vergadering
van het Rekenhof van 5 juni 2013*

controleren
evalueren
informereren

Jaarverslag 2012

Voorwoord	5
Over het jaarverslag	7
Doel	7
Structuur en doelgroep	7
Hoofdstuk 1: Voorstelling van het Rekenhof	9
1.1 Visie, waarden en opdrachten	9
1.2 Organisatie	10
1.3 Middelen	12
1.4 Werking	16
Hoofdstuk 2: Kwaliteitsverhoging van de gegevens van het Instituut voor de Nationale Rekeningen en Eurostat – Enkele knelpunten	19
2.1 Beschikbaarheid van de financiële staten	19
2.2 Certificering van de rekeningen	20
2.3 Vereisten van het Europees Stelsel van Rekeningen (ESR)	22
2.4 Vaststelling van de perimeter van de overheid	24
2.5 Besluit	26
Hoofdstuk 3: Auditresultaten	27
3.1 Uitvoering van de controles	27
3.2 Weerslag van de controles	33
Hoofdstuk 4: Internationale betrekkingen	39
4.1 Europese Rekenkamer	39
4.2 Organisaties van hoge controle-instellingen	39
4.3 Controle van internationale organisaties of projecten	40
4.4 Buitenlandse delegaties	41
Hoofdstuk 5: Externe aanwezigheid	43
5.1 Technische bijstand aan de Griekse Rekenkamer	43
5.2 Reflectiedag over normen in doelmatigheidsonderzoek	43
5.3 Seminarie met betrekking tot publiek-private samenwerking georganiseerd in Den Haag	43
5.4 Seminarie van de European Academy for Taxes, Economics & Law in Berlijn	43
5.5 Studiedag georganiseerd door Transparency International Belgium en het Waals parlement	44
5.6 Deelname aan activiteiten van het IBR	44
5.7 Informatiesessie met het Vlaams Evaluatieplatform	45

5.8	Werkvergadering met de Vlaamse Ombudsdienst	45
5.9	Single Audit binnen de Vlaamse Gemeenschap	45
5.10	Themadag over "de actoren en interacties van de interne controle"	46
5.11	Seminarie van BECI, het VBO, de UWE en VOKA	46
5.12	Deelname aan activiteiten georganiseerd door universiteiten	47
5.13	Opleiding voor de ambtenaren van de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Corruptie	47
5.14	Onthaal van de stagiairs van de 33e sessie van de Hogere Opleiding voor Militair Administrateur	47
5.15	Bijdragen in verschillende publicaties	48
	Bijlagen	49

Voorwoord

Als overheidsbeheerders en parlementen met grote moeilijkheden worden geconfronteerd, aarzelen ze niet het Rekenhof in te schakelen om in de beste omstandigheden delicate en moeilijke beslissingen te kunnen nemen.

Ook in 2012 heeft het federale parlement onze deskundigheid ingeroepen om op verschillende niveaus steun te verlenen bij de opvolging van het onderzoek naar de financiële crisis en naar de omstandigheden die hebben geleid tot de ontmanteling van Dexia.

Er werd ook een beroep gedaan op het Rekenhof bij de herstructurering van de NMBS-Groep die in het regeerakkoord van december 2011 was opgenomen. Onze instelling is inmiddels goed vertrouwd met de NMBS-materie. Het Rekenhof heeft immers al onderzoek gedaan naar de goede besteding van overheidsgeld in 2001, naar de naleving van de beheerscontracten in 2008 en - in de nasleep van de treinramp in Buizingen in 2010 – naar de spoorwegveiligheid. In 2012 heeft het op vraag van de minister van Overheidsbedrijven en van de Kamer van Volksvertegenwoordigers een analyse gemaakt van de financiële stromen tussen de moedermaatschappijen en de filialen van de NMBS-Groep. Het Rekenhof heeft die complexe audit tot algehele voldoening en binnen de vooropgestelde krappe termijn tot een goed einde kunnen brengen.

Om zijn competentieniveau te bewaken, treedt het Rekenhof permanent in wisselwerking met zijn controleomgeving. Het houdt alle evoluties aandachtig in het oog om zijn werking en controlemodaliteiten op de vereiste wijze te kunnen aanpassen.

Daarom leek het opportuun in dit verslag een reflectie te publiceren over een nieuwe uitdaging waaraan onze instelling meewerkt. Het artikel ligt in het verlengde van het actualiteitsthema dat werd gepubliceerd in het jaarverslag 2011 en dat handelde over de certificering van de openbare rekeningen en de uitvoering van de nieuwe rijkscomptabiliteit. Die problematiek wordt nu in het ruimere kader geschetst van de evolutie van de Europese regelgeving inzake economische governance.

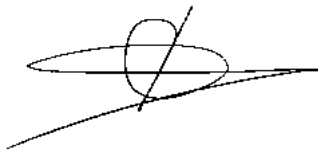
Tijdens de financiële en economische crisis heeft de Europese Unie een reeks beslissingen genomen om de economische en budgettaire coördinatie tussen de lidstaten te versterken, en meer in het bijzonder tussen die van de eurozone. Binnen het arsenaal van genomen maatregelen vormt een verbeterde rapportering een sleutelement, nodig om de jaarrekeningen en statistieken uit te werken in het kader van de buitensporigetekortenprocedure van Eurostat. Het Rekenhof speelt in dat kader een rol bij de kwaliteitsverbetering van de statistische gegevens.

Door zijn jaarlijkse controles van de rekeningen van de federale overheid, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies, en de entiteiten die ervan afhangen, kan het Rekenhof bijdragen aan de controle van de gegevens die moeten worden meegedeeld aan de Europese instanties.

De bruikbaarheid van de controleresultaten en de naleving van de termijnen worden echter in de weg gestaan door verschillende factoren, zoals het niet beschikbaar zijn van de financiële

staten binnen de opgelegde termijnen, de leemten in de regelgeving voor de certificering van de openbare rekeningen, de moeilijkheden om de perimeter van de overheid te definiëren en de moeilijkheden om de eisen van het Europees rekeningstelsel op een uniforme wijze toe te passen op de boekhoudingen en de financiële verslagen.

Vanuit zijn fundamentele opdracht om een significante bijdrage te leveren aan een beter overheidsbeheer en om de nodige ondersteuning te bieden voor een goed bestuur, zal het Rekenhof de evoluties die zich binnen die domeinen aftekenen, op de voet volgen. Ook zal het er bij de verschillende bevoegde instanties blijven op aandringen dat zij de nodige maatregelen nemen.

Ignace Desomer
Voorzitter

Philippe Roland
Eerste voorzitter

Over het jaarverslag

Doel

Het Belgische Rekenhof is een onafhankelijke instelling die voor rekening van de wetgevende macht belast is met de externe controle van de ontvangsten en de uitgaven van de regeringen.

Met het jaarverslag verschaft het Rekenhof informatie over de manier waarop het jaar na jaar zijn visie, zijn waarden en zijn opdrachten vorm geeft, rekening houdend met de middelen waarover het beschikt.

Het Rekenhof legt met dit verslag verantwoording af over zijn werking.

Structuur en doelgroep

Het jaarverslag bevat drie delen: de voorstelling van het Rekenhof (hoofdstuk 1), een thema uit de actualiteit van de instelling (hoofdstuk 2) en de resultaten van zijn werking (hoofdstukken 3 tot 5).

Het jaarverslag wordt gericht aan de voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers. Het wordt eveneens toegezonden aan de Koning, aan de vertegenwoordigers van de wetgevende, de uitvoerende en de rechterlijke macht van België, alsook aan de voorzitters van de hoge controle-instellingen waarmee het Rekenhof nauwe relaties onderhoudt. Het is beschikbaar op de internetsite van het Rekenhof: www.rekenhof.be.

HOOFDSTUK 1

Voorstelling van het Rekenhof

1.1 Visie, waarden en opdrachten

Het Rekenhof beschikt over een missieverklaring waarin het zijn visie presenteert, de waarden die aan de basis liggen van een goede uitvoering van zijn werkzaamheden en de strategieën die het gebruikt om zijn opdrachten te vervullen.

1.1.1 Visie

Het Rekenhof streeft naar een verbetering van de werking van de overheid door zijn controles en door de evaluatie van het overheidsbeleid.

1.1.2 Waarden

Het Rekenhof hecht als instelling in het bijzonder belang aan zijn onafhankelijkheid, een kwaliteitsvolle informatie, een ondersteuning van het behoorlijk bestuur, een dynamisch personeelsbeleid en aan zijn relaties met de buitenwereld.

Om het handelen en het gedrag te stimuleren die passen bij de waarden van de instelling zoals die zijn gedefinieerd in de missieverklaring, heeft het Rekenhof een ethische code goedgekeurd. Die code geldt voor zijn leden en personeelsleden en bevat de waarden van onafhankelijkheid, deskundigheid, integriteit, onpartijdigheid, vertrouwelijkheid, loyaliteit en respect. De leden en personeelsleden verbinden zich ertoe die waarden toe te passen in hun dagelijkse werkzaamheden, om zo het vertrouwen dat het Rekenhof geniet, te versterken.

1.1.3 Opdrachten

Naast zijn functie als budgettair raadgever oefent het Rekenhof een financiële controle, een wettigheids- en regelmatigheidscontrole en een controle op de goede besteding van de overheidsgelden uit. Die controles hebben betrekking zowel op de ontvangsten als op de uitgaven van de federale Staat, de gemeenschappen en gewesten, de openbare instellingen die ervan afhangen en de provincies. Het Rekenhof informeert de parlementen en provincieraden geregeld over de resultaten van die controles.

Het Rekenhof heeft ook een rechtsprekende bevoegdheid ten aanzien van de rekenplichtigen van wie de rekeningen een tekort vertonen.

Tot slot heeft het Rekenhof specifieke opdrachten in het kader van het behoorlijk bestuur (mandatenlijsten en vermogenaangiften van openbare mandatarissen en hoge ambtenaren, adviezen over de financiële verslagen van de politieke partijen, adviezen over de verkiezingsuitgaven), op het vlak van de verdeling van de financiële middelen tussen de gemeenschappen en gewesten (leerlingentelling, fiscale loyaliteit op het vlak van personenbelasting) en op basis van zijn expertise (budgettaire en financiële weerslag van wetsvoorstellen, rekeningen van dotatiegerechtigde instellingen).

HOOFDSTUK 1

Voorstelling van het Rekenhof

1.2 Organisatie

Het Rekenhof wordt gevormd door een college van twaalf leden dat wordt bijgestaan door een ambtenarenkorps.

1.2.1 College van het Rekenhof

De leden van het Rekenhof worden door de Kamer van Volksvertegenwoordigers benoemd voor een hernieuwbaar mandaat van zes jaar. Om hun onafhankelijkheid en hun onpartijdigheid te waarborgen, heeft de wetgever een stelsel van onverenigbaarheden en verbodsbepalingen ingevoerd. De wedden en pensioenen van de leden van het Rekenhof zijn bij wet vastgelegd.

Het Rekenhof is samengesteld uit een Nederlandse kamer en een Franse kamer, die samen de algemene vergadering vormen. Elke kamer bestaat uit een voorzitter, vier raadsheren en een griffier. De oudstbenoemde voorzitter en griffier dragen respectievelijk de titel van eerste voorzitter en hoofdgriffier.

Algemene vergadering				
	Nederlandse kamer		Franse kamer	
Voorzitter	Ignace Desomer	Eerste voorzitter	Philippe Roland	
Raadsheren	Jozef Beckers	Raadsheren	Michel de Fays	
	Romain Lesage		Pierre Rion	
	Jan Debucquoy		Didier Claisse	
	Rudi Moens		Franz Wascotte	
Hoofdgriffier	Jozef Van Ingelgem	Griffier	Alain Bolly	

1.2.2 Administratieve diensten

De diensten van het Rekenhof zijn onderverdeeld in drie sectoren die samen tien directies omvatten. Die worden elk geleid door een eerste-auditeur-directeur.

Sector I is een ondersteunende sector. Hij bestaat uit de directie Coördinatie en Studies, die ook de Griffie van de Mandatenlijsten en Vermogensaangiften omvat, en de directie Algemene Zaken.

Sectoren II (federaal) en III (gemeenschappen en gewesten) zijn operationele sectoren. Ze zijn samengesteld uit directies die tot de financiële of tot de thematische pijler behoren.

De financiële pijler onderzoekt de begroting, verricht financiële audits en controleert de rekeningen van de overheidsdiensten en rekenplichtigen.

De thematische pijler verricht de audits naar de wettigheid en regelmatigheid van de verrichtingen en de procedures, alsook naar de goede besteding van de overheidsmiddelen om de doelmatigheid, doeltreffendheid en zuinigheid van een dienst, een proces of een beleid te meten.

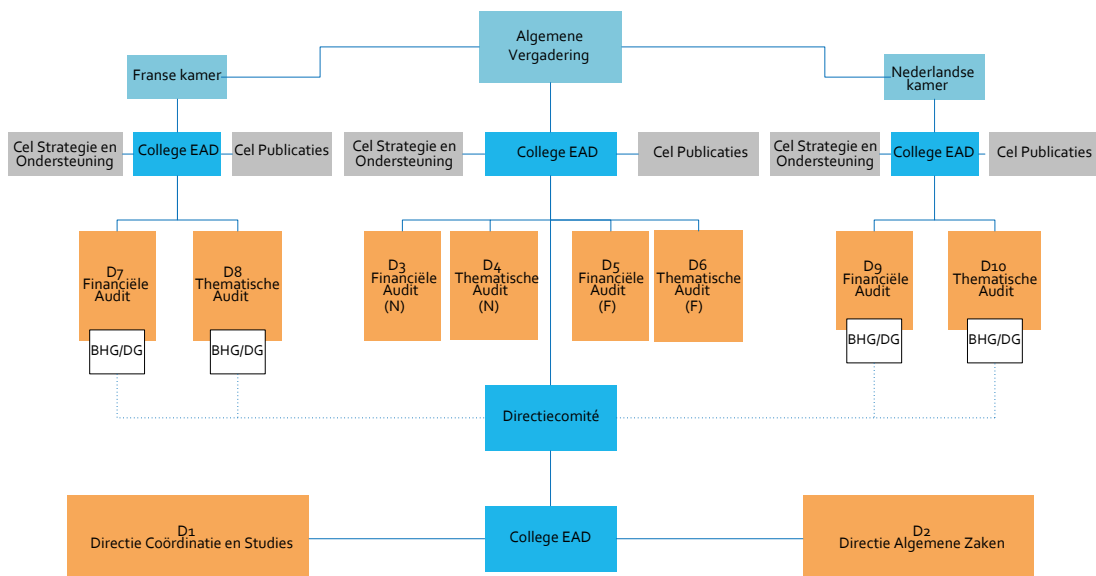
De indeling in sectoren sluit aan bij de bevoegdheden van de algemene vergadering, de Nederlandse kamer en de Franse kamer.

De algemene vergadering is bevoegd voor de dossiers in verband met de federale Staat, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de Duitstalige Gemeenschap, de openbare instellingen die ervan afhangen, alsook voor de interpretatie van de Europese en de federale regelgeving.

De Nederlandse kamer is exclusief bevoegd voor de dossiers betreffende de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaams Gewest, de openbare instellingen die ervan afhangen en de Vlaamse provincies.

De Franse kamer is exclusief bevoegd voor de dossiers aangaande de Franse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie, het Waals Gewest, de openbare instellingen die ervan afhangen en de Waalse provincies.

Organigram van de diensten van het Rekenhof

Sector I : ondersteunende sector (directies D1-D2)

Sector II : federale sector (directies D3 tot D6)

Sector III : sector van de gemeenschappen en gewesten (directies D7 tot D10)

DG : Duitstalige Gemeenschap

BHG : Brussels Hoofdstedelijk Gewest

EAD : eerste-auditeur-directeur

HOOFDSTUK 1

Voorstelling van het Rekenhof

1.3 Middelen

1.3.1 Personeel

Het Rekenhof benoemt en ontslaat zijn personeelsleden. De personeelsformatie voorziet in 620 betrekkingen, gelijk verdeeld onder Nederlandstaligen en Franstaligen.

In 2012 stelde het Rekenhof gemiddeld 550 personen tewerk (495 statutairen en 55 contractuelen). De meesten oefenen de functie van auditeur of controleur uit.

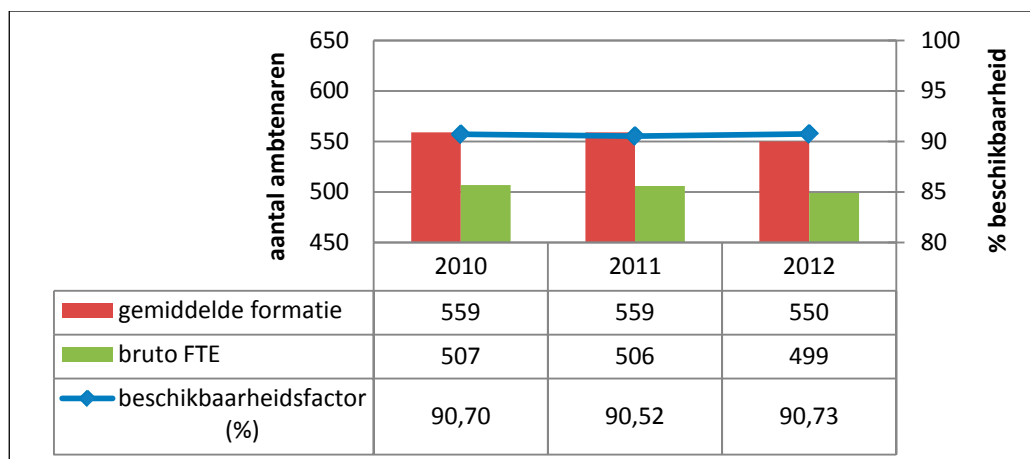
Op het vlak van de personeelsformatie werden 7 indiensttredingen en 32 uitdiensttredingen geregistreerd tijdens het jaar. Tot 2015 worden 36 nieuwe uitdiensttredingen verwacht. Dat is 6,54 % van de gemiddelde formatie in 2012.

In de loop van het jaar heeft 49,30 % van de personeelsleden minstens één opleidingssessie gevolgd. Tien personeelsleden hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheden van het reglement op de studiefaciliteiten om langlopende opleidingen te volgen.

De commissie voor overleg met de vakverenigingen en het comité voor preventie en bescherming op het werk zijn in 2012 respectievelijk vier en negen keer samengekomen.

Personeel – enkele cijfers

Beschikbaarheidsfactor van de formatie – de formatie in bruto FTE gedeeld door de gemiddelde formatie

De gemiddelde formatie komt overeen met het totaal aantal personeelsleden die elke dag van het jaar een juridische band met het Rekenhof hebben, gedeeld door 365.

De formatie uitgedrukt in voltijdse bruto-equivalenten (bruto FTE) beantwoordt aan de som van de werkdagen van alle personeelsleden die tijdens het jaar een juridische band met het Rekenhof hebben, met uitsluiting van de niet betaalde afwezigheids- en vakantiedagen (bv. deeltijds, onderbreking van de beroepsloopbaan, halftijdse vervroegde uittreding, missie enz.) gedeeld door het aantal werkdagen per jaar van een voltijds personeelslid.

De beschikbaarheidsfactor van de formatie is gelijk aan de formatie in bruto FTE gedeeld door de gemiddelde formatie, uitgedrukt in procenten.

Tabel 1 - Formatie uitgedrukt in fysieke eenheden op 31 december 2012 per taalrol, volgens geslacht en per niveau

	Nederlandse taalrol		Franse taalrol	
	mannen	vrouwen	mannen	vrouwen
Niveau 1	111	41	97	54
Niveau 2+	45	18	41	26
Niveau 2	4	18	4	20
Niveau 3	14	19	12	19

Tabel 2 – Formatie uitgedrukt in fysieke eenheden op 31 december per leeftijdscategorie

	2010	2011	2012
34 jaar of jonger	62	65	55
35 tot 44 jaar	154	150	133
45 tot 54 jaar	209	211	210
55 jaar en ouder	145	139	145

Tabel 3 – Indiensttredingen en uitdiensttredingen

	2010	2011	2012
Indiensttredingen	49	31	7
Uitdiensttredingen	38	38	32

Tabel 4 – Vormingsinspanningen

	2010	2011	2012
Aantal vormingsdagen	2.775	1.935	1.735
Vormingspercentage (%)	61,54	60,67	49,30

Het *vormingspercentage* weerspiegelt het aantal personeelsleden die tijdens het jaar minstens één dag opleiding hebben gevolgd, gedeeld door het bruto FTE van het jaar, uitgedrukt in procenten.

1.3.2 Financiële middelen

1.3.2.1 Begroting 2012¹

De begrotingsontwerpen van het Rekenhof worden, na het verslag van de eerste voorzitter te hebben gehoord, door de algemene vergadering vastgesteld en door de Kamer van Volksvertegenwoordigers goedgekeurd na onderzoek in de Commissie voor de Comptabiliteit.

De ontvangstenbegroting 2012 bedraagt 48.198.200 euro, d.i. een toename met 1.137.100 euro (+ 2,4 %) tegenover 2011.

De uitgavenbegroting 2012 is in vergelijking met die van 2011 met 1.774.100 euro (+3,4 %) gestegen tot 54.493.200 euro. Die toename houdt voornamelijk verband met de inflatie. Op basis van de inflatievooruitzichten van het Federaal Planbureau is bij de raming van de kredieten rekening gehouden met een inflatie van 3,7 %. Dit had een belangrijke impact op grote posten van de personeelskosten zoals de loonmassa, de kinderbijslag en de schooltoelage maar ook op de kosten voor de bewaking van het gebouw en de bezettingsvergoeding.

Binnen de uitgavenbegroting 2012 zijn enkele aanpassingen doorgevoerd.

1.3.2.2 Rekeningen 2011² en 2012

De uitvoeringsrekeningen van de begroting van het Rekenhof worden door zijn algemene vergadering aangenomen op basis van het verificatierapport van de oudste raadsheer in rang van elke kamer en worden, na onderzoek door de Commissie voor de Comptabiliteit, door de Kamer van Volksvertegenwoordigers goedgekeurd.

In vergelijking met 2010 daalt het totale resultaat in de rekening 2011 van 5,15 miljoen euro naar 2,39 miljoen euro. De uitgaven kenden een stijging van 3,26 miljoen euro (+6,85 %). Voor de financiering ervan werd in 2011 1,45 miljoen euro meer dotatie toegekend dan in 2010.

¹ Zie Bijlage 1 – Begroting 2012 van het Rekenhof.

² Zie Bijlage 2 – Rekening 2011 van het Rekenhof.

De grote uitgavenstijging heeft vier oorzaken: de impact van een inflatieversnelling, de uitvoering met terugwerkende kracht van een weddeschaalverhoging, de verschuiving naar 2011 van de aanschaf van een telefooncentrale die eerst voor 2010 was gepland en de kosten voor het opfrissen van een deel van het gebouw dat volledig in 2011 is uitgevoerd terwijl eerst een spreiding over 2011 en 2012 was gepland.

De voorlopige rekening voor 2012 sluit af met een globaal resultaat van 3,80 miljoen euro. In vergelijking met 2011 steeg de dotatie weliswaar met 1,14 miljoen euro, maar de andere financieringsbronnen bedroegen 0,53 miljoen euro minder.

In 2012 is ook 0,80 miljoen euro minder uitgegeven dan in 2011. Die vermindering situeert zich voornamelijk bij de kapitaaluitgaven. Hoewel het grootste gedeelte van de lopende uitgaven onderhevig is aan de invloed van de evolutie van de consumptieprijzen zijn ook die in nominale waarde afgenomen in vergelijking met 2011.

Financiële middelen – enkele cijfers

Tabel 5 – Begrotingen van het Rekenhof (in duizend euro)

	2010 (aangepast)	2011 (aangepast)	2012 (aangepast)	2013 (initieel)
Ontvangsten	45.690,70	47.061,10	48.198,20	49.911,20
Uitgaven	52.340,70	52.719,10	54.493,20	53.621,20
Begrotingsresultaat van het jaar	- 6.650,00	- 5.658,00	- 6.295,00	- 3.710,00
Overgedragen boni	5.958,00	5.402,00	4.909,00	2.390,00
Aan te wenden boni	692,00	246,00	0,00	0,00
Aan te wenden reserve	0,00	10,00	150,00	120,00
Globaal resultaat	0,00	0,00	- 1.236,00	- 1.200,00

Tabel 6 – Uitvoeringsrekeningen van de begroting van het Rekenhof (in duizend euro)

	2010	2011	2012 (voorlopig)
Ontvangsten	45.651,80	47.117,90	48.444,39
Uitgaven	47.146,98	50.376,82	49.573,84
Begrotingsresultaat van het jaar	- 1.495,18	- 3.258,92	- 1.129,45
Overgedragen boni	5.958,16	5.402,80	4.908,98
Aan te wenden boni	692,00	246,00	0,00
Aan te wenden reserve	0,00	0,00	15,97
Globaal resultaat	5.154,98	2.389,88	3.795,50

HOOFDSTUK 1

Voorstelling van het Rekenhof

Tabel 7 – Verdeling van de uitgaven van het Rekenhof (in duizend euro)

	2010	2011	2012 (voorlopig)
Lonen	39.202,04	41.544,53	41.387,45
Andere uitgaven	7.944,95	8.832,28	8.186,39

1.3.3 Materiële middelen

1.3.3.1 Beheer van het gebouw

Het Rekenhof betreft sinds 1984 een gebouwencomplex aan de Regentschapsstraat 2 in het centrum van Brussel. Het beheer gebeurt in samenwerking met de Regie der Gebouwen.

In het Rekenhofgebouw is een nieuw vormingslokaal ingericht. Dit was een gezamenlijk project van de Regie der Gebouwen en het Rekenhof.

In 2012 zijn werken gepland en begonnen om op vraag van de netbeheerder Sibelga de afname van elektriciteit onder hoogspanning van 5.000 V naar 11.000 V te brengen.

1.3.3.2 Informatica

Het Rekenhof beschikt over een computernetwerk met een 20-tal fysieke servers (op vier ervan draaien een 25-tal virtuele servers) en sinds 2012, een vernieuwd SAN/NAS systeem. Op dat netwerk zijn ongeveer 650 pc's en 30 pc-terminals aangesloten.

De personeelsleden belast met controle ter plaatse beschikken meestal over een draagbare computer. Een groot deel van die personeelsleden heeft toegang tot het netwerk van het Rekenhof via een VPN-verbinding (*Virtual Private Network*).

Begin 2012 werd de website van het Rekenhof volledig vernieuwd.

1.4 Werking

1.4.1 Zittingen

De Nederlandse kamer, de Franse kamer en de algemene vergadering komen elke week samen. Buitengewone vergaderingen kunnen bijeengeroepen worden. De zittingen zijn niet openbaar. In 2012 heeft het Rekenhof 178 keer vergaderd.

Tabel 8 – Zittingen van het Rekenhof

	2010	2011	2012
Nederlandse kamer	60	60	59
Franse kamer	60	62	59
Algemene vergadering	67	63	60

1.4.2 Briefwisseling

Het Rekenhof neemt rechtstreeks contact met de algemene besturen. De bevoegde overheid is verplicht binnen een maand te antwoorden. Die termijn kan door het Rekenhof worden verlengd. Het Rekenhof voert geen briefwisseling over zijn dossiers met particulieren of privéondernemingen.

HOOFDSTUK 2

Kwaliteitsverhoging van de gegevens van het Instituut voor de Nationale Rekeningen en Eurostat – Enkele knelpunten

Op 1 juni 2012 richtte de Ministerraad op aanbeveling van Eurostat de *High Level Task Force* op. Die moest een juridisch dwingende akte uitwerken die elke component van de overheid ertoe zou nopen het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) de nodige informatie te verschaffen voor het opstellen van de jaarrekeningen en van de statistieken voor de procedure bij buitensporige tekorten ten behoeve van Eurostat (EDP). In die *High Level Task Force* zitten vertegenwoordigers van de verschillende regeringen op federaal en gedefedereerd niveau en van het Rekenhof.

In een resolutie van 19 oktober 2012³ moedigt het EU-contactcomité de hoge controle-instellingen (HCI) van de lidstaten aan de kwaliteit van deze gegevens te controleren. Het comité stelt voor dat ze contact zouden leggen met hun Nationaal Bureau voor de Statistiek.

In principe kan het Rekenhof door zijn jaarlijkse controles van de rekeningen van de federale overheid, de gemeenschappen, de gewesten, de provincies en van de entiteiten die ervan afhankelijk zijn, bijdragen tot de kwaliteit van de gegevens die het INR en Eurostat toegezonden krijgen. Een aantal structurele knelpunten verhinderen echter dat het Rekenhof zijn controletaak tijdig en overeenkomstig de toepasselijke wetgeving en de internationale auditnormen kan uitoefenen.

De belangrijkste knelpunten, die het Rekenhof al herhaaldelijk signaleerde in zijn jaarlijkse Boeken aan de parlementen, werden samengevat in een rapport dat op 4 oktober 2012 aan de *High Level Task Force* werd toegezonden. Ze worden hierna beknopt weergegeven en toegelicht.

2.1 Beschikbaarheid van de financiële staten

Een eerste knelpunt is dat de financiële staten niet op het juiste moment beschikbaar zijn.

De termijnen die in de wetgeving, decreten en ordonnanties zijn vastgelegd voor het opstellen, goedkeuren en overleggen aan het Rekenhof van de rekeningen zijn niet altijd verenigbaar met het tijdschema dat Eurostat vaststelt. Zo moeten de lidstaten al voor 1 april aan Eurostat de gegevens vereist in het kader van de procedure voor buitensporige tekorten bezorgen, terwijl de wetgeving afwijkende termijnen voor de voorlegging van de rekeningen oplegt.

Het Rekenhof kan slechts op basis van officieel overgelegde rekeningen een uitspraak doen over de overeenstemming ervan met de boekhouding en de onderliggende verrichtingen. Het doet dit ten behoeve van de parlementen binnen de opgelegde termijnen.

De termijnen die in de oorspronkelijke tekst van de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat voor de overlegging van de

³ Resolutie CC-R-2012-02 van 19 oktober 2012 van het Contactcomité van de Hoge Controle-instanties van de Europese Unie over de samenwerking van hoge controle-instanties met Eurostat en nationale bureaus voor de statistiek.

rekeningen waren opgenomen (aan het Rekenhof: 31 maart t+1 en aan het parlement: 31 mei t+1) stemmen wel overeen met het door Eurostat gehanteerde tijdschema, maar werden door de programmawet van 23 december 2009 verlengd voor de federale diensten van algemeen bestuur (respectievelijk 30 juni t+1 en 31 oktober t+1).

De onvolledigheid van het reglementaire kader (bv. ontbreken van sommige uitvoeringsbesluiten van de wet van 22 mei 2003) en van sommige decreten van de gedefedereerde overheden is trouwens een reëel probleem voor de departementen, de diensten en de instellingen die moeten bijdragen tot de opmaak van hun deel van de algemene rekening.

Bovendien worden deze termijnen niet altijd gerespecteerd.

De vertraging is bij de meeste bestuursniveaus een terugkerend probleem. Op het federale niveau (in het bijzonder de sociale zekerheid) loopt de vertraging soms zelfs op tot meerdere jaren.

In zijn diverse Boeken herinnert het Rekenhof de parlementen jaarlijks aan deze toestand. Het tracht ook schriftelijk de bevoegde ministers en de minister van Begroting ertoe aan te zetten structurele maatregelen op dat vlak te nemen.

2.2 Certificering van de rekeningen

De certificering van de rekeningen is onvoldoende geregeld.

De techniek van certificering van de overheidsrekeningen is in België relatief recent. Ze houdt verband met de hervorming van de rijkscomptabiliteit die in 2003 werd doorgevoerd. Nochtans bevatten noch de wet van 22 mei 2003 houdende hervorming van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat, noch de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof een certificering van de rekeningen door het Rekenhof.

De bestuursniveaus passen de certificering niet allemaal uniform toe. Sommige deelopoverheden hebben de certificering van hun algemene rekening door het Rekenhof in hun decreten en ordonnanties ingeschreven⁴⁵.

4 De wet van 16 mei 2003 geeft de gemeenschappen en gewesten de bevoegdheid om in aangelegenheden die verband houden met begroting, boekhouding en financiën, de door de federale wetgever in het kader van artikel 50, § 2, van de wet van 16 januari 1989 houdende financiering van de gemeenschappen en de gewesten vastgestelde algemene bepalingen specifiek, preciezer of stringenter te regelen.

5 De certificering van de openbare rekeningen is opgenomen in de regelgeving van de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en het Waals Gewest.

Het Rekenhof verwijst hierbij naar het artikel “Certificering van de overheidsrekeningen – impact op de organisatie en de werking van het Rekenhof” in zijn *Jaarverslag 2011*. Het stelde daarbij dat certificering pas zinvol wordt wanneer de voorwaarden om tot een kwaliteitsvolle rekening te komen zijn vervuld. Dit houdt in dat er juridisch, organisatorisch en procedureel voldoende waarborgen zijn voor een performante, transparante en tijdige boekhoudkundige verwerking van de verrichtingen. Bovendien moet de financiële verslaggeving conform zijn met de toepasselijke boekhoudstandaarden en best practices. Tot slot moet de kwaliteit van de interne controleprocedures waarborgen dat risico's met betrekking tot het rekenschap afleggen worden afgedekt.

Het Rekenhof heeft bovendien vastgesteld dat het boekhoudkundige en budgettaire kader van de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest (die de certificering in hun decreten hebben ingeschreven) nog niet voldoende ontwikkeld is. Zolang er bovendien geen interne controle georganiseerd is en geen toepassing om een algemene (of dubbele) boekhouding te voeren, kunnen hun rekeningen niet worden gecertificeerd.

Het Rekenhof heeft ook vastgesteld dat de interne controle op de financieel-boekhoudkundige processen evenmin voldoende geregeld en uitgebouwd is.

Met uitzondering van de reglementering voor openbare instellingen van de sociale zekerheid, bepaalt de bij de andere entiteiten toepasselijke regelgeving dat een systeem van interne controle en/of van interne audit moet worden opgericht. De interne controle en de interne audit zijn echter niet altijd in dezelfde mate en op dezelfde wijze geregeld in de algemene diensten, de instellingen of de agentschappen. De interne controle en de interne audit zijn vaak ook gefragmenteerd geïmplementeerd (en dus operationeel) binnen de entiteit zelf.

Bij de federale Staat bestaat er een regeling voor de centrale diensten (al dan niet met afzonderlijk beheer) en voor vijf openbare instellingen van de categorie A. Voor de andere openbare instellingen is niets bepaald.

Voor sommige entiteiten zoals de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, moeten nog uitvoeringsbesluiten worden genomen. Met uitzondering van de Vlaamse Gemeenschap heeft geen enkele entiteit een interne audit die beantwoordt aan de vereisten die wettelijk of decretaal zijn opgelegd.

Dit belet evenwel niet dat sommige instellingen, ondanks de afwezigheid van een wettelijke of decretale regeling, al begonnen zijn met de uitbouw van een internecontrolesysteem of een interne audit conform de standaarden (bv. bij sommige openbare instellingen van de sociale zekerheid, bij sommige openbare instellingen van de federale Staat en bij de Waalse provincies).

2.3 Vereisten van het Europees Stelsel van Rekeningen (ESR)

Een ander knelpunt is de vaststelling dat de boekhoudingen en financiële verslagen niet altijd aan de vereisten van het Europees Stelsel van Rekeningen (ESR) beantwoorden.

Het koninklijk besluit van 10 november 2009 tot vaststelling van het boekhoudplan van toepassing op de federale Staat en op de gemeenschappen, de gewesten en de gemeenschappelijke gemeenschapscommissie, beantwoordt weliswaar in grote lijnen aan het ESR, maar wijkt er tegelijk op bepaalde punten van af.

De structuur van de klassen in de balans en in de resultatenrekening is gebaseerd op de ESR-classificatiecriteria voor economische verrichtingen. Door die structuur is het mogelijk er het vorderingensaldo van de overheidsentiteiten die het boekhoudplan moeten toepassen, rechtstreeks uit af te leiden omdat de economische verrichtingen die geen invloed hebben op dat saldo, worden verwezen naar een klasse sui generis. Bovendien is het dankzij die structuur eenvoudiger consolidaties door te voeren tussen de verschillende overheidsentiteiten.

De criteria voor de waardering van vermogensbestanddelen worden meestal opgesteld opdat de geboekte waarde ervan zoveel mogelijk de werkelijke marktwaarde zou benaderen, zoals het ESR dit voorschrijft. In bepaalde gevallen bleek het echter niet mogelijk het boekhoudplan en de ESR-regels perfect te laten samenvallen. De verschillen zijn vooral te wijten aan het feit dat het boekhoudplan ook moet fungeren als een instrument voor economisch beheer (mogelijkheid om een analytische boekhouding tot stand te brengen, actief vermogensbeheer...) en als een beleidsinstrument (rekening houden met de begrotingsdimensie).

Uit die vereisten volgt dat het boekhoudplan onder meer afwijkt van het ESR op het vlak van de waardering van het onroerend vermogen en van de financiële activa en passiva op lange termijn.

Het boekhoudplan deelt daarenboven nog een beperkt aantal belastingen niet op basis van de ESR-definitie in, maar op basis van het intern recht of de administratieve organisatie.

Het koninklijk besluit tot vaststelling van het boekhoudplan wordt ook nog niet door alle overheidsdiensten volledig toegepast.

Dit besluit is sinds 1 januari 2012 van toepassing op alle diensten van *het algemeen bestuur van de federale Staat*. Vanaf 1 januari 2014 zal het ook van toepassing zijn op de administratieve diensten met boekhoudkundige autonomie zonder eigen rechtspersoonlijkheid, en op de administratieve openbare instellingen met rechtspersoonlijkheid (die voorzien in een behoefte van algemeen belang buiten elke commerciële overweging in de non-profitsector) en op het enige staatsbedrijf (Koninklijke Munt).

Het koninklijk besluit wordt, zoals bij wet is bepaald, tijdelijk onvolledig toegepast door de federale Staat op een beperkt aantal domeinen (o.m. fiscale en niet-fiscale ontvangsten, opname in de boekhouding van de vaste activa).

De *Vlaamse overheid* (gemeenschap en gewest) maakt voor haar boekhouding geen gebruik van het boekhoudplan dat bij het voormelde koninklijk besluit is gevoegd. Ze gebruikt een ander plan, net als de publiekrechtelijke rechtspersonen die van haar afhangen. Ze stelt wel elk jaar financiële staten op volgens het koninklijk besluit tot vaststelling van het boekhoudplan.

Het *Brussels Hoofdstedelijk Gewest* maakt voor zijn algemene boekhouding eveneens gebruik van een eigen boekhoudplan. Een hercoderingstabel maakt het mogelijk de financiële staten voor te leggen volgens een boekhoudplan dat nauw aanleunt bij het koninklijk besluit tot vaststelling van het boekhoudplan. De gewestbegroting wordt echter rechtstreeks opgesteld conform de ESR 95-classificatie.

Voor de *Duitstalige Gemeenschap* is het boekhoudplan sterk geïnspireerd door het minimum genormaliseerd rekeningstelsel dat van toepassing is op de ondernemingen⁶. De begroting wordt echter opgesteld conform de ESR 95-classificatie.

De *Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie* gebruikt het boekhoudplan dat bij het koninklijk besluit is gevoegd.

De *Franse Gemeenschap* en het *Waals Gewest* maken hun begrotingen op overeenkomstig de ESR-classificatie. Voordat de dubbele algemene boekhouding kan worden ingevoerd, moeten echter nog uitvoeringsbesluiten worden genomen en een gepast boekhoudprogramma worden geïmplementeerd.

Het koninklijk besluit is daarenboven niet van toepassing op alle overheidsbesturen in de zin van het ESR. Zo geldt het niet voor de lokale besturen (gemeenten en provincies), de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW's), de openbare instellingen van de sociale zekerheid, de universiteiten en de openbare instellingen met een commercieel doel.

De Vlaamse provincies, gemeenten en OCMW's zullen uiterlijk op 1 januari 2014 een boekhoudplan toepassen waarmee verslagen kunnen worden opgesteld in het kader van de ESR 95-reglementering.

De verrichtingen van de openbare instellingen van de sociale zekerheid worden niet op basis van vastgestelde rechten geboekt, maar op basis van verworven rechten. Bovendien is het op dit moment onmogelijk de rekeningen van de sociale zekerheid te consolideren, omdat het boek-

---

⁶ Wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding van de ondernemingen en het uitvoeringsbesluit van 12 september 1983.

houdplan dat specifiek geldt voor de openbare instellingen van sociale zekerheid niet overal op dezelfde manier wordt toegepast en de instellingen hun rekeningen met vertraging opstellen.

De begrotingsresultaten van een groot deel van de sociale zekerheid kunnen echter worden geraamd aan de hand van voorlopige realisaties en van de begrotingsramingen in de rekeningen van het Globaal Beheer van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) en van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ). Het saldo van de thesaurieontvangsten en -uitgaven wordt elk jaar gecorrigeerd om te worden uitgedrukt in de optiek van de vastgestelde rechten, om zo te beantwoorden aan de vereisten van het ESR 95⁷.

Vanaf 2013 zal de boekhouding van de sociale zekerheid geleidelijk worden hervormd, met o.m. een nieuw boekhoudplan en nieuwe aanrekeningsregels op basis van het concept “vastgesteld recht”.

Voorts stelt het Rekenhof vast dat sommige verrichtingen boekhoudkundig niet conform de wetgeving en de ESR-regels worden verwerkt.

Het wettelijke en reglementaire kader bepaalt dat de verrichtingen moeten worden gekoppeld aan het boekjaar waarin ze plaatsvinden. Zo moeten er voor aanvaarde leveringen of prestaties waarvoor de administratie nog geen factuur heeft ontvangen, zowel in de algemene boekhouding als in de begrotingsboekhouding *te ontvangen facturen* worden geboekt, met dien verstande dat het recht voor het jaareinde moet worden vastgesteld. Het Rekenhof heeft inderdaad vastgesteld dat de cesuur niet altijd wordt gerespecteerd en dat slechts een deel van die te ontvangen facturen in de algemene boekhouding wordt opgenomen bij de afsluiting van het boekjaar en helemaal niet in de begrotingsboekhouding⁸.

2.4 Vaststelling van de perimeter van de overheid

Een laatste knelpunt is dat er onvoldoende waarborgen zijn dat de perimeter van de overheid (openbare diensten die in aanmerking worden genomen voor het vorderingensaldo) correct is vastgesteld en actueel wordt bijgehouden.

Het Rekenhof stelt vast dat het momenteel niet duidelijk is welke federale openbare instellingen als administratieve openbare instellingen moeten worden beschouwd in de zin van artikel 2, 3°, van de wet van 22 mei 2003. Bijgevolg is het nog onzeker welke rekeningen met toepassing van artikel 110 van deze wet in aanmerking moeten worden genomen voor de opmaak van de jaarrekening van de federale Staat met het oog op de consolidatie in het kader van het Europees stelsel van de rekeningen.

---

⁷ Rekenhof, Boek 2011 over de Sociale Zekerheid, p. 17. Ter beschikking op www.rekenhof.be.

⁸ Rekenhof, “Boeking in Fedcom van begrotingsuitgaven op basis van vastgestelde rechten”, 168^e Boek van het Rekenhof, Volume I, p. 232 en volgende. Ter beschikking op www.rekenhof.be.

De aangekondigde indicatieve lijst van administratieve openbare instellingen werd niet opgesteld.

Uit onderzoek door het Rekenhof blijkt bovendien dat mogelijk niet alle federale openbare instellingen zijn opgenomen in de lijst van de institutionele eenheden van de Nationale Bank van België (NBB) of dat sommige diensten met boekhoudkundige autonomie en openbare instellingen mogelijk niet in de juiste (sub)sector zijn ingedeeld. Dit houdt ook verband met de vaststelling dat de indeling van de NBB conform ESR uitgaat van het onderscheid marktproducent/niet-marktproducent. Die indeling sluit niet volledig aan bij het boekhoudkundige referentiekader dat is uitgewerkt voor de administratieve openbare instellingen, de administratieve diensten met boekhoudkundige autonomie en de staatsbedrijven (wet van 22 mei 2003), de openbare instellingen met een statutaire opdracht van commerciële, financiële of industriële aard (wet van 17 juli 1975) en de openbare instellingen van sociale zekerheid (koninklijk besluit van 3 april 1997).

De nationale rekeningen van het INR bevatten voor de geconsolideerde rekeningen van de sociale zekerheid de door de FOD Sociale Zekerheid geconsolideerde voorlopige realisaties en begrotingsramingen van de globale beheren van werknemers en zelfstandigen en van het stelsel van de geneeskundige verzorging, aangevuld met het gedeelte van de pensioenen van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten (beheerd door de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten – RSZPPO), de overzeese sociale zekerheid (beheerd door de Dienst voor de Overzeese Sociale Zekerheid - DOSZ), maar niet het stelsel van de jaarlijkse vakantie voor arbeiders. De lijst met de institutionele eenheden van de publieke sector van 30 september 2011 rekent nog “andere instellingen niet elders genoemd” tot subsector S.1314 (sociale verzekeringsinstellingen) die niet zijn opgenomen onder de federale overheid, de gewesten, de gemeenschappen of de (gemeenschappelijke) gemeenschapscommissies, de provincies, gemeenten of andere lokale instellingen.

Bij gebrek aan systematische informatie of de perimeter van de overheid voor de subsector S.1314 correct is vastgesteld en actueel wordt bijgehouden, kan het Rekenhof geen uitspraak doen over het exhaustieve karakter ervan.

Eenzelfde vaststelling geldt voor de instellingen die afhangen van een gewest of gemeenschap die in de (juiste) (sub)sector in de lijst van de institutionele eenheden van de Nationale Bank van België werden ingedeeld.

2.5 Besluit

Het Rekenhof besluit dat het in het kader van zijn wettelijke opdrachten kan bijdragen aan de controle van de gegevens die in het kader van de procedure van buitensporige tekorten aan de Europese instanties moeten worden meegedeeld. De bruikbaarheid en de tijdigheid van zijn controleresultaten worden evenwel belemmerd door verschillende factoren die zich buiten de bevoegdheid van het Rekenhof situeren en die hierboven werden toegelicht.

Het Rekenhof zal er bij de bevoegde instanties blijven op aandringen acties te ondernemen om deze knelpunten weg te werken.

HOOFDSTUK 3

Auditresultaten

3.1 Uitvoering van de controles

In 2012 heeft het Rekenhof 43 begrotingsverslagen, 22 afzonderlijke verslagen en 20 adviezen over de budgettaire en financiële weerslag van voorstellen van wet aan de parlementen en de provincieraden bezorgd.

3.1.1 Begrotingsonderzoek

Als budgettair raadgever onderzoekt het Rekenhof de ontwerpbegrotingen en begrotingsaanpassingen die de regeringen bij de parlementen indienen. Het Rekenhof bezorgt zijn commentaar en opmerkingen aan het betrokken parlement voor de goedkeuring van de begroting. Het Rekenhof heeft in 2012 43 verslagen over begrotingsonderzoek ingediend.

Tabel 9 – Verslagen over begrotingsonderzoek

	Controle 2010	Controle 2011	Controle 2012
Initiële begrotingen	17	18	16
Aanpassingsbladen	27	24	27

3.1.2 Wettigheids- en regelmatigheidscontrole

Het Rekenhof controleert of de overheidsontvangsten en –uitgaven wettig en regelmatig zijn. Het gaat na of ze overeenstemmen met de begrotingswetten. Het gaat ook na of de rechtsregels die op de verrichting van toepassing zijn, correct worden toegepast.

Tot voor kort werd die controle voornamelijk uitgeoefend via de procedure van het voorafgaand visum, waardoor de uitgavenordonnanties, met uitsluiting van de vaste uitgaven, door het Rekenhof werden geïspiceerd, gewijzigd of geannuleerd vóór de vereffening ervan.

Nu de hervorming van de rijkscomptabiliteit ingevolge de wetten van 2003 volledig ingevoerd is, oefent het Rekenhof de wettigheids- en regelmatigheidscontrole, ook voor de pensioenen en de renten, in hoofdzaak uit via onderzoeken en audits na de ordonnanciering en de betaling van de overheidsuitgaven.

3.1.3 Financiële controle

Bij zijn financiële controle gaat het Rekenhof de betrouwbaarheid, de juistheid en volledigheid van de financiële staten na, onder meer aan de hand van een toetsing van de boekhoudkundige operaties aan de regelgeving op de rijkscomptabiliteit.

Het Rekenhof controleert ook de rekeningen van de rekenplichtigen die de overheidsgelden innen en/of uitbetalen. Die opdracht wordt in elke kamer van het Rekenhof vervuld door één raadsheer. Die stelt vast of de rekeningen effen zijn, dan wel een tegoed of een tekort vertonen. In geval van een tekort kan de rekenplichtige voor het Rekenhof worden gedagvaard. In de twee andere gevallen verleent het Rekenhof kwijting.

HOOFDSTUK 3
Auditresultaten

In 2012 heeft het Rekenhof 21 beslissingen genomen in onderzoeken van de verschillende onderdelen van de algemene rekening.

Het heeft de uitvoeringsrekening van de begroting van de federale Staat alsook de algemene rekening van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 2011 afgesloten.

Voor de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie heeft het Rekenhof voor 2011 een voorafbeelding van de uitslagen van de uitvoering van de begroting opgemaakt.

Het Rekenhof heeft in 2012 ook de rekeningen 2011 van de diensten van het hoofdbestuur van de Duitstalige Gemeenschap en van acht andere diensten en instellingen die van die gemeenschap afhangen, gecertificeerd.

De algemene rekening van het jaar 2009 van de diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering werd op 12 januari 2011 officieel voor certificering aan het Rekenhof overgezonden. De certificeringsaudit liep door in 2012 en naderde zijn eindpunt op het einde van het jaar.

De algemene rekeningen van de jaren 2010 (tweede versie) en 2011 van de diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering werden respectievelijk op 16 november en 17 september 2012 officieel voor certificering aan het Rekenhof overgezonden. De certificeringsaudits lopen nog.

De minister van Financiën en de minister van Begroting van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie hebben het Rekenhof bij brief van 6 oktober 2011 de balans en de resultatenrekening van de jaren 2009 en 2010 ter certificering overgezonden. De uitvoeringsrekeningen van diezelfde jaren werden bij brieven van respectievelijk 14 mei en 13 juni 2012 overgelegd. De rekening van uitvoering van de begroting voor het jaar 2011 werd eveneens op 13 juni 2012 overgelegd. De audit ter certificering van de algemene rekeningen van de jaren 2009 en 2010 werd in 2012 uitgevoerd.

Tabel 10 – *Beslissingen over de algemene rekening en de voorafbeelding van de uitslagen van de uitvoering van de begroting*

	Controle 2010		Controle 2011		Controle 2012	
	Algemene rekening	Voorafbeelding	Algemene rekening	Voorafbeelding	Algemene rekening	Voorafbeelding
2011	-	-	-	-	12	3
2010	-	-	12	3	2	-
2009	11	3	2	-	-	-
2008 en vroeger	3	-	3	-	7	-

Het Rekenhof heeft in 2012 274 rekeningen van openbare instellingen en van diensten met afzonderlijk beheer gecertificeerd of gecontroleerd verklaard.

Tabel 11 – *Gecertificeerde of gecontroleerd verklaarde rekeningen van de openbare instellingen en van de diensten met afzonderlijk beheer*

	Controle 2010	Controle 2011	Controle 2012
2011	-	-	113
2010	-	106	81
2009	109	67	35
2008 en vroeger	203	62	45

Het Rekenhof heeft 27 rekeningen van universiteiten geïnspecteerd.

Tabel 12 – *Rekeningen van de universiteiten gecontroleerd door het Rekenhof*

	Controle 2010	Controle 2011	Controle 2012
2011	-	-	-
2010	-	-	4
2009	-	1	6
2008 en vroeger	8	13	17

Het Rekenhof heeft 3.275 rekeningen van rekenplichtigen afgesloten.

Tabel 13 – *Rekeningen van de rekenplichtigen afgesloten door het Rekenhof*

	Controle 2010	Controle 2011	Controle 2012
Periodieke rekeningen	3.021	2.345	2.733
Eindebeheersrekeningen	420	279	522
Tekortrekeningen	20	10	20

3.1.4 Thematische audit

Naast zijn recurrente controles voert het Rekenhof thematische audits uit. Die selecteert het vooral op basis van een regelmatige risicoanalyse, de interesses van de parlementen en de beschikbare middelen. De thematische audits kunnen zowel gaan over financiële aspecten als over de wettigheid of de goede besteding van de overheidsmiddelen. In dat laatste geval gaat het Rekenhof in het bijzonder na of de uitvoering van het overheidsbeleid (gezondheidszorg, justitie, werk, fiscaliteit, onderwijs, landbouw, toerisme enz.) voldoet aan de principes van goed beheer, volgens de criteria van zuinigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid.

Het Rekenhof heeft in 2012 de bevindingen, oordelen en aanbevelingen naar aanleiding van zijn thematische audits in 82 verslagen opgenomen: 22 afzonderlijke verslagen en 60 artikelen in de boeken van het Rekenhof.

Tabel 14 – Thematische rapporten

	Controle 2010	Controle 2011	Controle 2012
Afzonderlijke verslagen	30	26	22
Artikelen in de Boeken van het Rekenhof	67	53	60

3.1.5 Specifieke opdrachten

In 2012 rapporteerde het Rekenhof over de resultaten van volgende specifieke opdrachten:

- een verslag over de controle van de leerlingentelling door de Vlaamse en de Franse Gemeenschap;
- een rapport en een advies over de uitoefening van de regionale fiscale autonomie inzake personenbelasting;
- twee adviezen over de juistheid en de volledigheid van de financiële verslagen over de jaarrekeningen van de politieke partijen;
- dertien controlerapporten over de rekeningen van de dotatiegerechtigde instellingen.

Het Rekenhof publiceerde bovendien in de eerste helft van augustus in het Belgisch Staatsblad de lijsten van de mandaten van de openbare mandatarissen en de hoge ambtenaren, en de lijsten van de personen die hun mandatenlijst (159 op 7.568 aangifteplichtigen) of vermogensaangifte (48 op 1.128 aangifteplichtigen) niet bij het Rekenhof hadden ingediend.

Bovendien oefenen sommige leden van het Rekenhof de functie van rekeningcommissaris uit in de overheidsbedrijven of in gelijkaardige structuren bij de federale Staat, het Waals Gewest en de Franse Gemeenschap⁹.

3.1.6 Rechtsprekende bevoegdheid

Bij de uitoefening van zijn rechtsprekende bevoegdheid oordeelt het Rekenhof over de aansprakelijkheid van een rekenplichtige in het geval zijn beheer een tekort vertoont.

In 2012 onderzocht het Rekenhof zes beslissingen van ministers of deputaties om rekenplichtigen met een tekort niet te dagvaarden, voor een totaal bedrag van 2.125,11 euro.

Daarnaast kreeg één rekenplichtige ambtshalve kwijting, aangezien de minister vijf jaar na het einde van het beheer van de rekenplichtige geen enkel initiatief had genomen om hem al dan niet te dagvaarden voor het Rekenhof. Het bedrag van die ambtshalve kwijting beloopt 62.601,06 euro.

⁹ Zie Bijlage 3 – Opdracht als rekeningcommissaris van de leden van het Rekenhof.

Tabel 15 – Rechtsprekende bevoegdheid

		Controle 2010	Controle 2011	Controle 2012
Niet-dagvaarding	Aantal	13	4	6
	Bedrag (in euro)	187.858,35	42.731,69	2.125,11
Aantal kwijtingen		-	-	-
Aantal veroordelingen		-	-	-
Aantal ambtshalve kwijtingen na 5 jaar	Aantal	3	1	1
	Bedrag (in euro)	52.983,21	500,00	62.601,06

3.1.7 Verzoeken van parlementen

Het Rekenhof oefent zijn controles op eigen initiatief uit. Daarnaast kunnen de parlementen het Rekenhof verzoeken audits te realiseren bij de diensten en instellingen die aan zijn controle zijn onderworpen. Ze kunnen ook een advies vragen in het bijzonder over de financiële weerslag van wetsvoorstellen. Elk parlamentslid beschikt over een individueel inzage- en informatierecht.

In 2012 heeft het Rekenhof geantwoord op twee vragen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers over de financiële stromen tussen de vennootschappen van de NMBS-Groep en over het aanstellen van een bedrijfsrevisor voor de controle van de rekeningen van het Comité P.

Het heeft ook geantwoord op één vraag van de Senaat over het onderzoek van de Commissie belast met het toezicht op de specifieke en uitzonderlijke methoden voor het verzamelen van gegevens door de inlichtingen- en veiligheidsdienst (wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst).

Het Rekenhof heeft ook geantwoord op vijf vragen van het Vlaams Parlement over:

- de wijzigingen aan het decreet van 13 december 2002 houdende de oprichting van de naamloze vennootschap van publiek recht Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM);
- de tweede voortgangsrapportage van de Vlaamse Regering over de verkeersinfrastructuurprojecten van het Masterplan 2020;
- de derde voortgangsrapportage van de Vlaamse Regering over de verkeersinfrastructuurprojecten van het Masterplan 2020;
- de conceptnota voor nieuwe regelgeving over een uitgebreid informatierecht voor Vlaamse volksvertegenwoordigers in verband met het verstrekken van waarborgen door de Vlaamse overheid;
- de amendementen op het ontwerp van decreet houdende de wijziging van het tarief op het recht op verdelingen en gelijkstaande overdrachten.

HOOFDSTUK 3 Auditresultaten

Het Rekenhof heeft ten slotte geantwoord op één vraag van het parlement van de Franse Gemeenschap over de controle van de wettigheid en de regelmatigheid van de uitgaven van ministeriële kabinetten en van hun steundiensten.

Het Rekenhof heeft in 2012 twintig adviezen over de budgettaire en financiële weerslag van wetsvoorstellen overgezonden.

Tabel 16 – Adviezen over de budgettaire en financiële weerslag van wetsvoorstellen

	Controle 2010	Controle 2011	Controle 2012
Aantal	10	6	20

In 2012 hebben acht parlementsleden samen veertien keer gebruik gemaakt van hun individueel inzage- en informatierecht¹⁰.

Tabel 17 – Inzage- en informatierecht van parlementsleden

	Controle 2010	Controle 2011	Controle 2012
Aantal parlementsleden	6	14	8
Aantal verzoeken	7	13	14

3.1.8 Adviesvragen van de uitvoerende macht

Het Rekenhof is een controle-instelling. Niettemin kan het bij uitzondering vragen om advies van de uitvoerende macht als ontvankelijk beschouwen aan de hand van vooraf bepaalde criteria, alsook op basis van een beoordeling van de opportuniteit van een onderzoek ten gronde. Meer in het bijzonder moeten die vragen om advies een algemeen principe betreffen en een nauwe band hebben met de controleopdrachten en de bevoegdheden van het Rekenhof.

In 2012 heeft het Rekenhof geantwoord op tien adviesvragen van de uitvoerende macht:

- aan de administrateur-generaal van de Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS) (federale staat) over de aanpassing van de *officieuze gelijkstellingslijst van de actieve diensten* ten gevolge van de overname van de ambtenaren die de verkeersbelastingen innen;
- aan de administrateur-generaal van de Patrimoniumdocumentatie van de FOD Financiën (federale staat) over de bewaringstermijn van aanvragen van kadastrale uittreksels en inlichtingen;
- aan de afdeling Overheidsopdrachten bij de FOD Kanselarij (federale staat) over de opmerkingen van het Rekenhof op het voorstel van nieuwe Europese richtlijn inzake overheidsopdrachten, meer bepaald op artikel 84 (één onafhankelijke toezichtsinstantie);

¹⁰ Zie Bijlage 4 – Individueel inzage- en informatierecht.

- aan het Auditcomité van de Federale Overheid (ACFO) (federale staat) over de toegang tot voorbereidende documenten die aan de basis liggen van een auditverslag van het Rekenhof, rekening houdend met de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur;
- aan de secretaris-generaal van het departement Financiën en Begroting van de Vlaamse overheid over de wijze van activering van de uitgaven door diensten van de Vlaamse overheid die het FFEU (Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven) financiert;
- aan de secretaris-generaal van het departement Internationaal Vlaanderen van de Vlaamse overheid over de problematiek van originele bewijsstukken met het oog op btw-recuperatie in het buitenland;
- aan de administrateur-generaal van de algemene directie van het Personeel van het Onderwijs van de Franse Gemeenschap over de valorisering van de nuttige ervaring voor de berekening van de baremieke anciënniteit van het onderwijzend personeel;
- aan de voorzitter van de raad van beheer van het Fonds Ecureuil (Franse Gemeenschap) over de gewijzigde regels voor het beheer van de financiële activa van het Fonds Ecureuil van de Franse Gemeenschap;
- aan de voorzitter van het college van de provincie Waals-Brabant naar aanleiding van de gevolgen van het annaliteitsprincipe van de begroting op de controle van de aanwending van subsidies;
- aan de directeur-generaal van het departement Human Resources van de provincie Luik over de toepassing van de nieuwe perequatiemethode bepaald in de wet van 25 april 2007 betreffende de pensioenen van de openbare sector, in het bijzonder in het voordeel van de vroegere leden van het door de Franse Gemeenschap gesubsidieerd provinciaal personeel.

3.2 Weerslag van de controles

Elk jaar publiceert het Rekenhof, hoofdzakelijk in zijn jaarlijkse boeken en in zijn afzonderlijke verslagen, heel wat aanbevelingen. Die aanbevelingen beschrijven de maatregelen (soms enkel van technische aard) of de hervormingen die kunnen bijdragen tot een beter overheidsbeleid. Het Rekenhof spreekt zich echter niet uit over de opportuniteit van bepaalde keuzes bij de uitvoering ervan.

Het Rekenhof publiceert de controleresultaten na een tegensprekelijke procedure met de administratie en de minister. Die procedure stelt het Rekenhof in staat zijn standpunten te verduidelijken en draagt rechtstreeks bij tot een betere aanvaarding van de vaststellingen en resultaten van de audit. Het Rekenhof onderstreept echter dat de audit op zich als katalysator kan werken. Soms neemt de administratie of de regering al tijdens de uitvoering van de audit maatregelen of bepalingen die oplossingen bieden voor de problemen die het Rekenhof signaleert.

Het Rekenhof onderzoekt de manier waarop zijn publicaties worden gepercipieerd en volgt de toepassing van zijn aanbevelingen op. Daardoor kan het de kwaliteit van de informatie voor de parlementen verhogen en hun mogelijkheden om op te treden verbeteren.

3.2.1 *Bijdrage aan de parlementaire debatten*

In 2012 hebben vertegenwoordigers van het Rekenhof 82 zittingen van de verschillende parlementen bijgewoond om vragen over het begrotingsonderzoek, de boeken van het Rekenhof en de afzonderlijke verslagen te beantwoorden.

3.2.2 *Tussenkomst bij het parlementair comité belast met de wetsevaluatie*

De voorzitters van het federaal parlementair comité belast met de wetsevaluatie¹¹ hebben het Rekenhof uitgenodigd voor een gedachtewisseling met de leden van dit comité. De gedachtewisseling vond plaats in het federaal parlement op 16 juli 2012¹².

De voorzitter van het Rekenhof wees er in zijn uiteenzetting op dat noch de wet van 25 april 2007 noch de inrichtingswet van het Rekenhof een expliciete opdracht van wetsevaluatie aan het Rekenhof toebedeelt. Hij benadrukte de indirecte bijdrage van het Rekenhof aan de opvolging van de wetgeving, door het onderzoek van de financiële weerslag van wetsvoorstellen, door wettigheids- en doelmatigheidsonderzoeken en door de vaststellingen en aanbevelingen die het Rekenhof opneemt in zijn boeken en afzonderlijke verslagen aan de parlementen.

3.2.3 *Uitvoering van de aanbevelingen*

De impact van de controles blijkt onder meer uit het gevolg dat werd gegeven aan de aanbevelingen uit de audits van het Rekenhof. Hierna volgen vier voorbeelden.

3.2.3.1 *Verrekeningen bij het Agentschap Waterwegen en Zeekanaal. Kostenbeheersing bij de aanneming van waterwerken (afzonderlijk verslag gericht aan het Vlaams Parlement – juli 2012)*

Het Rekenhof heeft voor de periode 2009-2010 nagegaan of het Agentschap Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z) ervoor zorgt dat de verrekeningen bij de overheidsopdrachten voor aannemingen van werken binnen aanvaardbare grenzen blijven en zorgvuldig en tijdig worden afgehandeld. Het Rekenhof stelde onder meer vast dat omvangrijke verrekeningen vaak te wijten zijn aan een gebrekkige voorbereiding van de aannemingen en dat bij sommige aannemingen de uitbreiding tijdens de uitvoering zodanige proporties aannam dat eigenlijk sprake is van een nieuwe aanneming. Verder werd een groot bedrag verwijlrenten betaald.

¹¹ Het parlementair comité belast met de wetsevaluatie werd opgericht bij de wet van 25 april 2007. Het is een gemengde commissie binnen de federale wetgevende kamers.

¹² Naast het Rekenhof werden ook volgende instellingen gehoord: het college van procureurs-generaal, het parket-generaal bij het Hof van Cassatie, het Grondwettelijk Hof, de regering en de Raad van State. Het verslag van deze gedachtewisseling is beschikbaar als *Parl. St. Kamer*, DOC 53 2580/001 en *Parl. St. Senaat*, 5-1893/1.

Het rapport kreeg ruime aandacht in de pers.

De minister van Openbare Werken onderschreef de conclusies en aanbevelingen van het auditrapport, zoals bleek uit zowel haar brief van 14 juni 2012 in reactie op het ontwerpverslag als uit haar standpunt tijdens de vergadering van de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) in het Vlaams Parlement van 25 oktober 2012. Tijdens deze parlementaire bespreking bleek ook dat niet enkel het geauditeerde agentschap lessen had getrokken uit de audit, maar dat de audit ook een impact had op andere entiteiten binnen het beleidsdomein MOW. Zo heeft het Agentschap De Scheepvaart naar aanleiding van deze audit een analyse van de verrekeringen op de in 2010 en in 2011 gegunde aannemingen laten uitvoeren, om al te anticiperen op een eventuele toekomstige audit van het Rekenhof. Ook werd melding gemaakt van een omzendbrief, voor het volledige beleidsdomein MOW, waarin de Europese rechtspraak wordt geïmplementeerd over de wijzigingen die mogelijk zijn tijdens de uitvoering van een overheidsopdracht. Dit is mede het gevolg van vroegere audits in het domein MOW waarin deze problematiek werd aangekaart.

Naar aanleiding van de audit heeft de medewerker die het onderzoek gevoerd had, in het voorjaar 2013 een praktisch gerichte opleiding overheidsopdrachtenrecht gegeven aan de ambtenaren van W&Z, op verzoek van de gedelegeerd bestuurder.

3.2.3.2 Centra voor geestelijke gezondheidszorg: doelgroepenbeleid, financiering en toezicht (afzonderlijk verslag gericht aan het Vlaams Parlement – januari 2012)

Vlaanderen telt twintig centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG). Elk centrum biedt binnen zijn werkingsgebied professionele begeleiding en behandeling van kinderen, volwassenen en ouderen met psychosociale, psychische of psychiatrische problemen. Het Rekenhof evalueerde in zijn audit het doelgroepenbeleid, de financiering en de kwaliteit van het toezicht op de CGG.

Het Rekenhof stelde vast dat de Vlaamse overheid geen duidelijk zicht had op de objectieve zorgbehoeften in de werkingsgebieden van de centra. Bijgevolg kan de beschikbare en gesubsidieerde zorgverleningscapaciteit niet evenwichtig en objectief worden verdeeld. Hoewel het bepalen van objectieve parameters een moeilijke oefening is, beloofde de minister op basis van de gezondheidsenquête 2013 en van een studie over de psychische problemen die bij de eerstelijnszorg binnenkomen, zoveel mogelijk informatie daarover te verzamelen. Het Rekenhof vroeg ook om alle aandachtsgroepen met bijhorende doelstellingen en indicatoren in de beleidsplannen van de CGG op te nemen, wat volgens de minister in de nieuwe beleidsplannen 2012-2014 werd gerealiseerd.

Het verslag werd op 7 en 14 februari 2012 uitgebreid besproken in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid van het Vlaams Parlement.

Zoals de minister al in de commissiebespreking had beloofd, besliste de Vlaamse Regering om vanaf 1 september 2012 de ouderenteams in de CGG uit te breiden (0,5 VTE extra per CGG). Die beslissing sluit rechtstreeks aan bij de vaststelling van het Rekenhof dat de CGG meer aandacht spendeerden aan de aandachtsgroep jongeren dan aan de ouderen.

Het Rekenhof stelde ook vast dat de CGG uiteenlopende tarieven aanrekenden voor de consultaties. Het beval de Vlaamse Regering aan een regeling uit te werken voor die cliëntbijdrage in de CGG. Op 5 oktober 2012 kwam de Vlaamse Regering tegemoet aan de aanbeveling en trof ze een besluit waarin de persoonlijke financiële bijdrage voor elke consultatie bij een psycholoog of maatschappelijke werker van een CGG uniform werd vastgelegd op (niet-geïndexeerd) 11 euro, met enkele uitzonderingen.

3.2.3.3 Gelijke kansen in het gewoon basis- en secundair onderwijs (afzonderlijk verslag gericht aan het Vlaams Parlement – augustus 2008)

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen van het Vlaams Parlement hield op 29 maart 2012 een opvolgingsbespreking van het verslag van het Rekenhof over gelijke kansen in het gewoon basis- en secundair onderwijs. Tijdens die bespreking gaf de minister een overzicht van de uitvoering van de aanbevelingen die het Rekenhof in zijn verslag van 2008 had geformuleerd. Het Rekenhof becommentarieerde vervolgens dat overzicht¹³.

De eerste aanbeveling, de integratie van het urenpakket voor gelijkeonderwijskansenbeleid (GOK) in een nieuwe financieringsregeling, wordt opgevolgd. Voor het basisonderwijs geldt vanaf 1 september 2012 een geïntegreerd omkaderingssysteem. De integratie van de GOK-financiering in de omkaderingsregeling van het secundair onderwijs zal plaatsvinden bij de hervorming van het secundair onderwijs. Het geïntegreerde systeem houdt rekening met een aantal kenmerken van de sociaal-economische status van de leerlingen. De vaststelling van de indicatoren of leerlingenkenmerken moet volgens het Rekenhof meer betrouwbaar en verificerbaar worden gemaakt, wat slechts ten dele is gebeurd. Het Rekenhof stelde ook dat de mate van concentratie van de middelen naar scholen met meer onderwijskansarme leerlingen onderbouwd moest worden. Die onderbouwing van het gewicht van elk leerlingenkenmerk werd nauwelijks gegeven. Verder zouden volgens het Rekenhof de scholen binnen het nieuwe financieringssysteem een geëxpliciteerd GOK-beleid moeten blijven voeren. Dat is in de nieuwe regelgeving opgenomen: voortaan zullen zelfs alle scholen van het basisonderwijs een GOK-beleid moeten voeren. Een belangrijke aanbeveling luidde dat er een kader moest worden uitgewerkt om de resultaten van het GOK-beleid vast te stellen op het Vlaamse niveau en op het niveau van de scholen. Er worden stappen gezet, maar het zicht op de resultaten van de GOK-leerlingen blijft beperkt. In de toekomst moet duidelijk worden of de verhoging van het aantal lestijden ten gevolge van de leerlingenkenmerken samengaat met betere resultaten. Overigens volstaat het niet dat ongelijke onderwijskansen alleen in het onderwijs worden aangepakt. Het Rekenhof had daarom ook aanbevolen dat de overheid de samenwerking tussen

¹³ Parl.St. VI. Parl. 1572 (2011-2012) – Nr. 1

de verschillende beleidsdomeinen stimuleert en acties onderneemt naar de ouders. Op beide vlakken werden er acties ondernomen, maar er moet blijvend worden ingezet op samenwerking met andere beleidsdomeinen, onder meer met Welzijn en Armoedebestrijding.

Tijdens de opvolgingsbespreking bleek dat de minister in grote mate rekening heeft gehouden met de aanbevelingen van het Rekenhof. Volgens het Rekenhof moet echter nog extra aandacht worden besteed aan de kernvraag, namelijk hoe de overheid vaststelt dat haar beleid inzake gelijke onderwijskansen effectief is en dat de toestand inzake gelijke onderwijskansen verbetert, zowel op schoolniveau als op Vlaams niveau.

3.2.3.4 Het waterzuiveringsstation Brussel-Noord: uitvoering en financiering van de concessieopdracht (afzonderlijk verslag voorgelegd aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, oktober 2006)

Waterzuiveringsstation Brussel-Noord: indienstneming, exploitatie en financiering van de concessie (afzonderlijk verslag voorgelegd aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, september 2009)

Overeenkomstig de aanbeveling die het Rekenhof formuleerde in zijn afzonderlijke verslagen aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van oktober 2006 en september 2009, heeft het gewest effectief een permanente opvolgingscel opgericht binnen de Brusselse Maatschappij voor Waterbeheer (BMWB), om de evolutie van de concessieovereenkomst van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord te begeleiden.

Het Rekenhof neemt als observator deel aan de driemaandelijke vergadering van die permanente cel.

3.2.4 Belangstelling van de media en derden voor de publicaties

Het Rekenhof geeft de primeur van zijn publicaties¹⁴ aan de parlementen, aangezien het zijn opdracht is hen te informeren. Het stuurt ook een persbericht uit. De publicaties zijn integraal ter beschikking op zijn website (www.rekenhof.be).

De publicaties van het Rekenhof krijgen veel belangstelling van de media en worden geregeld vermeld in persartikels.

De verklaring over het communicatiebeleid van de instelling is beschikbaar op de website, onder de rubriek Publicaties.

¹⁴ Zie Bijlage 5 – Publicaties.

HOOFDSTUK 4

Internationale betrekkingen

Het Rekenhof werkt samen met de Europese Rekenkamer aan de controle van de uitgaven van de Europese Unie, neemt deel aan de werkzaamheden van verschillende organisaties van hoge controle-instellingen (HCI's) en aan de controle van verschillende internationale organisaties of projecten. Het ontvangt ook buitenlandse delegaties.

4.1 Europese Rekenkamer

De Europese Rekenkamer heeft in 2012 in het kader van de zgn. DAS (*déclaration d'assurance*, het formele oordeel van de Rekenkamer over de betrouwbaarheid van de EU-rekeningen, alsmede over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen) samen met het Belgische Rekenhof zes audits in België uitgevoerd. Eén controlebezoek had betrekking op de subsidieovereenkomst tussen de Europese Commissie en de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Eén audit betrof de programma's die het Europees Sociaal Fonds in Vlaanderen financiert en één controle betrof de activiteiten van de Waalse auditautoriteit bevoegd voor structuurfondsen. In Vlaanderen werden bovendien drie DAS-opdrachten uitgevoerd: één bij het Instituut voor Tropische Geneeskunde, één bij het Agentschap Waterwegen en Zeekanaal NV en één bij het Europees Landbouwgarantiefonds.

Naast de samenwerking op het vlak van de controle bestaat er een overlegstructuur voor de HCI's van de lidstaten van de Europese Unie, die hen de mogelijkheid biedt thema's van gemeenschappelijk belang in samenwerking met de Europese Rekenkamer te bespreken. Zo vond op 18 en 19 oktober 2012 de vergadering van het Contactcomité van voorzitters van de HCI's van de Europese Unie in Estoril plaats en werd een vergadering van de verbindingsagenten van de HCI's van de Europese Unie georganiseerd in Rome op 19 en 20 april 2012.

Het Rekenhof is lid van het netwerk Verslagen van de nationale HCI's inzake het financieel management van Europese gelden, van de werkgroep Belasting over de Toegevoegde Waarde, van het informatienetwerk over het gemeenschappelijk landbouwbeleid, van het netwerk Europa 2020 en van het netwerk over het begrotingsbeleid.

4.2 Organisaties van hoge controle-instellingen

4.2.1 Intosai

Het Rekenhof heeft als lid en voormalig voorzitter van de subcommissie voor internecontrole-normen van Intosai (*International Organization of Supreme Audit Institutions*) nauw samengewerkt met de Poolse rekenkamer, die momenteel voorzitter van die subcommissie is (plenaire vergadering, Warschau, april 2012). Daarnaast nam het Rekenhof in de loop van 2012 als lid deel aan de werkzaamheden van de Intosai-werkgroep over programma-evaluatie (werkgroepvergadering, Parijs, juni 2012).

HOOFDSTUK 4

Internationale betrekkingen

4.2.2 Eurosai

Als lid van het bestuurscomité (*Governing Board*) van Eurosai (*European Organization of Supreme Audit Institutions*) heeft de eerste voorzitter van het Rekenhof deelgenomen aan de 39e vergadering van dit comité (Ankara, mei 2012).

Een vertegenwoordiger van het Rekenhof heeft de 7e gemeenschappelijke conferentie van Eurosai en Olacefs (*Organization of Latin American and Caribbean Supreme Audit Institutions*) bijgewoond (Tbilisi, september 2012).

In het kader van het strategisch plan 2011-2017 van Eurosai is het Rekenhof lid van de *Goal Teams 2* “professionele normen” en 3 “kennisuitwisseling” van Eurosai, respectievelijk onder Duits en Tsjechisch voorzitterschap. In die hoedanigheid heeft het in de loop van het jaar actief bijgedragen aan de uitvoering van bepaalde onderdelen van de respectieve operationele plannen en heeft het deelgenomen aan de tweede vergadering van die Goal Teams (respectievelijk Potsdam, november 2012, en Warschau, december 2012).

Het Rekenhof heeft als lid deelgenomen aan de reguliere werkzaamheden van de Eurosai-werkgroepen voor informatietechnologie (vergaderingen in Luxemburg, maart en november 2012) en voor milieu-audit (vergadering in Cyprus, oktober 2012, en seminarie over de audit van natuurlijke hulpbronnen, Oslo, mei 2012). In het kader van de IT-werkgroep heeft een vertegenwoordiger van het Rekenhof deelgenomen aan een seminarie over het gebruik van software tools in audits (Praag, september 2012).

4.2.3 Aisccuf

Het Rekenhof is sinds 1994 schatbewaarder van de *Association des institutions supérieures de contrôle des finances publiques ayant en commun l'usage du français* (Aisccuf).

4.3 Controle van internationale organisaties of projecten

4.3.1 Europees Ruimtevaartagentschap (*European Space Agency - ESA*)

De ESA is een Europese intergouvernementele organisatie die het Europese ruimtevaartprogramma uitwerkt en uitvoert. De eerste voorzitter is sinds 2009 lid van de auditcommissie van de organisatie en was in 2012 voorzitter van dit externe controleorgaan.

4.3.2 Gezamenlijke organisatie voor samenwerking op defensiematerieelgebied (*Organisation conjointe de coopération en matière d'armement - OCCAr*)

De OCCAr is een Europese intergouvernementele organisatie die in 1996 werd opgericht en die de samenwerking bij grote defensiematerieelprogramma's vlotter wil laten verlopen. In 2012 waren zes landen lid van OCCAr, namelijk Frankrijk, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Italië, Spanje en België.

België is sinds 27 mei 2003 lid van de OCCAr en neemt deel aan het Airbus A400M-programma.

Een lid van het Rekenhof zit het college van rekeningcommissarissen van de OCCAr voor.

4.3.3 Europees Centrum voor Weersvoorspellingen op Middellange Termijn (European Centre for Medium-Range Weather Forecasts ECMWF)

Het ECMWF is een intergouvernementele organisatie die wordt ondersteund door twintig lidstaten en 15 geassocieerde staten. De organisatie heeft tot doel digitale methodes te ontwikkelen voor weersvoorspellingen op middellange termijn.

Een lid van het Rekenhof werd door de raad van die organisatie als rekeningcommissaris aangewezen.

4.3.4 F16 – SAI Conference

De rekenkamers van de Europese landen die deelnemen aan het coproductieprogramma van de F16-vliegtuigen (Denemarken, Nederland, Portugal, België) hebben besloten in 2012 niet te vergaderen. Zoals afgesproken tijdens de vorige vergadering werden de rekenkamers per e-mail op de hoogte gehouden van de vooruitgang in het afsluiten van de afrekening voor de grote contracten *Follow on Buy* en *Mid Life Update*.

4.4 Buitenlandse delegaties

In 2012 heeft het Rekenhof 56 leden van zeven buitenlandse delegaties ontvangen die een werkbezoek brachten of een informatiestage volgden over de opdrachten, de organisatie en de werkmethodes van het Rekenhof.

HOOFDSTUK 5

Externe aanwezigheid

In 2012 heeft het Rekenhof deelgenomen aan diverse externe activiteiten.

5.1 Technische bijstand aan de Griekse Rekenkamer

Het Rekenhof neemt deel aan het project om technische bijstand te verlenen aan de Griekse Rekenkamer. Samen met de Nederlandse Algemene Rekenkamer en de Europese Rekenkamer reikte het in 2012 expertise aan op het vlak van financiële audit. De opdracht bestaat erin de Griekse Rekenkamer te begeleiden in haar overgang van ex ante naar ex post audits door middel van een vormingsprogramma van drie workshops (één inzake planning en risicoanalyse, één over het uitvoeren van controlewerkzaamheden en één over de evaluatie van auditresultaten en de rapportering) en tussentijdse coaching. De Griekse Rekenkamer past de aangereikte informatie toe op drie proefprojecten: (a) de ontvangsten bij de gemeenten, (b) de aanwending van Europese structuurfondsen en (c) de uitgaven van de ziekenhuizen (systeemaudit). Het Belgische Rekenhof zorgt daarbij voor de begeleiding en de coaching van de systeemaudit over de uitgaven bij het ziekenhuis Hippocrateio (Athene).

5.2 Reflectiedag over normen in doelmatigheidsonderzoek

Op 25 oktober 2012 organiseerde het Rekenhof een reflectiedag over normen in doelmatigheidsonderzoek met de Algemene Rekenkamer van Nederland.

De dag ging van start met een korte voorstelling van de normen die beide rekenkamers hanteren en de formulering van een aantal strategische uitdagingen op het vlak van normen. Daarna werden enkele stellingen/knelpunten aan de deelnemers ter discussie voorgelegd. De resultaten van de bespreking in werkgroepen werden vervolgens in plenum voorgesteld met het oog op verdere strategische reflexie.

5.3 Seminarie met betrekking tot publiek-private samenwerking georganiseerd in Den Haag

De Nederlandse Algemene Rekenkamer heeft op 26 en 27 november 2012 een seminarie georganiseerd over de audit van publiek-private samenwerking. Vooral de DBFMO-contracten (*Design Build Finance and Maintain/Operate*) kwamen aan bod. Dit seminarie beoogde ervaring en deskundigheid tussen de vertegenwoordigers van de deelnemende organisaties uit te wisselen. De hoge controle-instellingen (HCI's) van meer dan 50 landen waren aanwezig, evenals deskundigen van de Wereldbank, de Verenigde Naties en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).

Een medewerker van het Rekenhof van België heeft een presentatie gegeven over de *Public-private partnership in the Flemish Region: audit results and further evolutions*.

5.4 Seminarie van de European Academy for Taxes, Economics & Law in Berlijn

De *European Academy for Taxes, Economics & Law* heeft op 27 en 28 september 2012 in Berlijn een seminarie georganiseerd met als titel *Hoe een audit van de overheidsopdrachten doeltreffend uitvoeren?* Dat seminarie was gericht tot alle internationale, nationale en regionale instellingen die belast zijn met de interne of externe audit van overheidsopdrachten.

Een medewerker van het Belgische Rekenhof heeft er een uiteenzetting gegeven over de rechtspraak van het Europees Hof van Justitie in verband met de wetgeving op de overheidsopdrachten in het perspectief van de audit van de overheidsopdrachten.

5.5 Studiedag georganiseerd door Transparency International Belgium en het Waals parlement

Transparency International Belgium en het Waals Parlement hebben op 30 november 2012 een studiedag georganiseerd met als titel *Ambtenaren zijn wettelijk verplicht te informeren en moeten worden beschermd*. Deze studiedag had meer bepaald betrekking op de wettelijke verplichting voor ambtenaren om informatie te verstrekken over een misdaad of wanbedrijf (artikel 29 van het Wetboek Strafvordering) en over het belang om een doeltreffende wettelijke bescherming te bieden aan de ‘klokkenluiders’.

Die studiedag volgde op het verslag ‘Nationaal Integriteitssysteem’ dat *Transparency International Belgium* in mei 2012 publiceerde. In dat verslag worden de Belgische instellingen geëvalueerd in het licht van hun transparantie, hun onafhankelijkheid en hun bijdrage tot de strijd tegen corruptie. Er worden ook een reeks aanbevelingen geformuleerd, waarvan verschillende voor de overheid.

Een raadsheer en een medewerker van het Rekenhof hebben er elk een uiteenzetting gegeven, die respectievelijk over de interne audit en de interne controle handelden, alsook over het standpunt van de externe auditor inzake integriteit.

5.6 Deelname aan activiteiten van het IBR

Op 14 juni 2012 nam de voorzitter van het Rekenhof als gastspreker deel aan het strategisch seminarie van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR).

Zijn toespraak handelde over het controlelandschap in de Belgische overheidssector en meer in het bijzonder over de rol van de bedrijfsrevisor in de openbare instellingen van sociale zekerheid¹⁵.

Op 22 november 2012 heeft het IBR bovendien een studiedag georganiseerd over *performance audit in de openbare en de non-profitsector*. Na een algemene voorstelling van de performance

---

¹⁵ Die toespraak werd in extenso gepubliceerd in nr. 36 van het tijdschrift *Tax Audit & Accountancy* van december 2012.

audit, gebaseerd op de Intosainormen, werden de verschillende fasen in de audit in detail belicht en werden de convergenties en de nuances tussen de performance audit en de financiële audit gepreciseerd.

In de namiddag werden praktijkgevallen voorgesteld. Externe sprekers zoals vertegenwoordigers van de Europese Rekenkamer en het Belgisch Rekenhof en een externe auditor hebben praktijkgevallen uit hun respectieve ervaringen uiteengezet. De voorzitter van het Belgisch Rekenhof en twee medewerkers hebben aan die uiteenzettingen deelgenomen.

Ter afsluiting van de dag werd een debat georganiseerd over de vragen in verband met de rol van de bedrijfsrevisor bij het uitvoeren van een performance audit en over de noodzakelijke evoluties van het normgevend kader.

Het Rekenhof heeft op 20 december 2012 ook meegewerkt aan een studiedag georganiseerd door het Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat (ICCI) van het IBR rond het thema *Concept en mogelijkheden van single audit: naar een gezamenlijke risicoanalyse van alle controleactoren*.

De voorzitter van het Rekenhof, een raadsheer en twee medewerkers gaven verschillende uiteenzettingen over verleden, heden en toekomst van single audit, over de algemene architectuur van het reglementair kader van de boekhouding en de audit, over het op elkaar aansluiten van de externe en de interne audit, alsook over het consolidatieschema van ESR₉₅ en de recente evoluties ervan.

5.7 Informatiesessie met het Vlaams Evaluatieplatform

Op 1 juni en op 7 december 2012 heeft het Rekenhof samen met het Vlaams Evaluatieplatform (VEP) een sessie georganiseerd over praktijkervaringen met kosteneffectiviteitsonderzoek en een workshop over visiteren als middel van evalueren.

Een medewerker van het Rekenhof is lid van het coördinatiecomité van het VEP.

5.8 Werkvergadering met de Vlaamse Ombudsdienst

Op 12 maart 2012 hebben de Vlaamse Ombudsdienst en het Rekenhof een werkvergadering gehouden. Beide instellingen wilden elkaars werkwijze, producten en resultaten beter leren kennen. Na de presentaties wisselde de vergadering van gedachten, o.a. over de algemene aanpak en de selectie van onderzoeksthema's in het bijzonder, en over de samenwerking met het Vlaams Parlement.

5.9 Single Audit binnen de Vlaamse Gemeenschap

Ter invulling van het Rekendecreet van 8 juli 2011 heeft de Vlaamse Regering op 7 september 2012 een besluit over controle en *single audit* goedgekeurd. Dat besluit regelt onder meer de

uitbouw van een permanent dossier met informatie per entiteit. Heel concreet is de leidend ambtenaar verantwoordelijk voor de risicoanalyse en het risicomanagement op het niveau van de entiteit. De controleactoren evalueren het door hem geïnstalleerde risicomanagement. De diverse controleactoren stemmen hun aanpak op elkaar af, in overleg met het Rekenhof, en maken maximaal gebruik van elkaars controleresultaten.

Omdat in het kader van *single audit* ook nood is aan concrete instrumenten, werd op initiatief van het Vlaams departement Financiën en Begroting een stuurgroep *single audit* opgericht, met vertegenwoordigers van het Agentschap Interne Audit van de Vlaamse Administratie (IAVA), het IVA Centrale Accounting, de Inspectie van Financiën, het Vlaams departement Financiën en Begroting, het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) en het Rekenhof. Die stuurgroep heeft het bovenvermelde besluit voorbereid, op verzoek van de Vlaamse Regering.

Verder volgt de stuurgroep de pilootprojecten op inzake risicoanalyse en risicomanagement. Zo is de Lijn gestart met een proefproject voor risicomanagement voor operationele risico's van zijn personeelsbeleid. Op verzoek van IAVA en de Lijn neemt het Rekenhof als klankbord deel aan dit pilootproject. De werkwijze van het pilootproject zal later worden gebruikt voor andere domeinen dan personeelsbeleid.

De stuurgroep buigt zich ook over de uitbouw van het permanent dossier en de samenwerking tussen controleorganen.

Op initiatief van het IVA Centrale Accounting werd ook een werkgroep rapportering ESR95 opgericht, die is samengesteld uit vertegenwoordigers van het IBR, het Rekenhof, het IVA Centrale Accounting en het Instituut van de Nationale Rekeningen. De werkgroep bewaakt een uniforme interpretatie van de boekhoud- en de ESR-regels binnen de Vlaamse overheid.

5.10 Themadag over “de actoren en interacties van de interne controle”

Op 5 december 2012 heeft de vzw *Vereniging voor Interne Beheersing* een bezinningsdag georganiseerd over de actoren die te maken krijgen met de *governance* van de organisaties.

Een medewerker van het hof, die overigens deskundige bij de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) is, heeft er een stand van zaken opgemaakt in het kader van MENA-projecten (*Middle East and North Africa*) van de OESO die momenteel o.m. in Tunesië worden ontplooid. Via de uiteenzetting konden denkpijlers worden uitgetekend die gebaseerd zijn op benchmarking van de in andere landen onderzochte praktijken. Via deze vergelijkende aanpak konden de sterke en zwakke punten van het systeem worden aange- toond en konden pijlers voor verbetering worden voorgesteld.

5.11 Seminarie van BECI, het VBO, de UWE en VOKA

Op 6 juni 2012 hebben de Kamer van Koophandel & Unie van Brusselse Ondernemingen (BECI), het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO), de Waalse Unie van Ondernemingen (UWE) en het Vlaams Netwerk van Ondernemingen (VOKA) samen een seminarie georganiseerd onder de titel “*Privésector en overheidsdiensten: in concurrentie?*”.

Een raadsheer van het Rekenhof heeft er een uiteenzetting gegeven: *Wanneer moet een overheid een beroep doen op de wetgeving op de overheidsopdrachten? Wanneer kan ze daarentegen beslissen een dienst te subsidiëren?*

5.12 Deelname aan activiteiten georganiseerd door universiteiten

Een medewerker van het Rekenhof heeft deelgenomen aan een onderzoeksproject van de KU-Leuven “De invloed van het Europese recht op het Belgische privaatrecht”. Hij bracht tijdens een seminarie in maart 2012 verslag uit van een onderzoek naar de invloed van het Europese Unierecht op het Belgische overheidsopdrachtenrecht in het licht van de *in house*-exceptie. De onderzoeksvraag was of een Belgisch bestuur zonder toepassing van het Europese Unierecht een opdracht vrij mag toewijzen aan een onderneming of vereniging waarmee ze als bestuurder, oprichter, vennoot of lid nauwe banden heeft, net alsof het een dienst of afdeling binnen haar eigen organisatiestructuur betrof (“*in house*”).

Het Rekenhof presenteerde in het kader van de opleiding *Strategisch denken in het personeelsbeleid* aan het Instituut voor de Overheid (KU Leuven) op 25 mei 2012 het verslag van het Rekenhof over de personeelsplanning in de Vlaamse overheid.

Een medewerker van het Rekenhof gaf op 20 november 2012 aan de studenten die aan de KU Leuven een opleiding tot master in de rechten volgen een uiteenzetting over de missie en opdrachten van het Rekenhof. De grondwettelijke basis en de betrokken wettelijke regelingen werden toegelicht en geïllustreerd aan de hand van enkele recent gepubliceerde audits.

De masterstudenten Bedrijfseconomie van de UGent volgden op 6 november 2012 een gastcollege van een medewerker over *performance audit* in het Rekenhof.

5.13 Opleiding voor de ambtenaren van de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Corruptie

In antwoord op een vraag van de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Corruptie (CDBC) werd op 25 januari 2012 door een medewerker van het Rekenhof een halve dag opleiding gegeven aan de onderzoekers van de CDBC. Tijdens die opleiding werd de nieuwe boekhoudwetgeving uiteengezet.

5.14 Onthaal van de stagiairs van de 33e sessie van de Hogere Opleiding voor Militair Administrateur

Het Rekenhof heeft op 6 december 2012 de stagiairs van de 33e sessie van de Hogere Opleiding voor Militair Administrateur, georganiseerd door de Koninklijke Militaire School onthaald. Leden van het Rekenhof en medewerkers hebben verschillende aspecten van de werking en de bevoegdheden van het hof uiteengezet.

5.15 Bijdragen in verschillende publicaties

In het *Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid* publiceerde een medewerker een artikel over het in november 2011 aan het Vlaams Parlement bezorgde auditverslag *Toezicht op de kwaliteit van het onderwijs door de inspectie*¹⁶.

Over de audit *Kosteloosheid en kostenbeheersing in het basisonderwijs*, waarvan het verslag in mei 2011 bij het Vlaams Parlement werd ingediend, leverde hij een bijdrage in twee publicaties¹⁷.

Een medewerker van het Rekenhof is mede-editor van het *Jaarboek Overheidsopdrachten*¹⁸. Dit jaar werd onder andere zijn artikel "Overzicht van met betrekking tot het overheidsopdrachtenrecht relevante Europese en Belgische wet- en regelgeving gepubliceerd in 2011"¹⁹ opgenomen en recensies van de door het Grondwettelijk Hof in 2011 gewezen arresten inzake overheidsopdrachten²⁰.

Een andere medewerker heeft in datzelfde Jaarboek een artikel gepubliceerd over de essentiële kenmerken van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 Plaatsing overheidsopdrachten klassieke sectoren en de wetten van 5 augustus 2011 tot wijziging van de wet overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten van werken, leveringen en diensten van 15 juni 2006²¹.

16 A. De Brabandere, "Toezicht op de kwaliteit van het onderwijs door de inspectie", *Tijdschrift voor onderwijsrecht en onderwijsbeleid*, 2011-2012, nr. 3-4, p. 246-254.

17 A. De Brabandere, "Kosteloosheid en kostenbeheersing in het basisonderwijs", *Lerende gemeente, Gids voor flankerend onderwijsbeleid*, aflevering 9, november 2012, 3. Gelijke onderwijskansen van bij de start, 8.1 – 8.16, Politeia en *Handboek Beleidvoerend vermogen*, 6. Leiderschap, 5.1 – 5.16, Politeia.

18 C. De Koninck, P. Flamey, P. Thiel en B. Demeulenaere (eds.), *Jaarboek Overheidsopdrachten 2011-2012*, Brussel, EBP Publishers, 1150 p.

19 C. De Koninck, "Overzicht van met betrekking tot het overheidsopdrachtenrecht relevante Europese en Belgische wet- en regelgeving gepubliceerd in 2011", *Jaarboek Overheidsopdrachten*, p. 25-47.

20 C. De Koninck, "Rechtspraak van het Grondwettelijk Hof met betrekking tot het overheidsopdrachtenrecht – Arresten gewezen in 2011", *Jaarboek Overheidsopdrachten*, p. 105-122.

21 J.-M. Cornet, "Les caractéristiques essentielles de l'arrêté royal du 15 juillet 2011 et des lois du 5 août 2011", *Jaarboek Overheidsopdrachten*, p. 353-373.

BIJLAGEN

Bijlage 1 – Begroting 2012 van het Rekenhof

Ontvangstenbegroting 2012 (in duizend euro)

Code		Begroting
Lopende ontvangsten		
1	Financiële opbrengsten	180,00
2	Eigen ontvangsten	1,20
3	Diverse en toevallige ontvangsten	0,00
	Totaal van de lopende ontvangsten	181,20
Kapitaalontvangsten		
4	Diverse en toevallige ontvangsten	0,00
	Totaal van de kapitaalontvangsten	0,00
Transferontvangsten		
5	Dotatie	48.017,00
	Totaal van de transferontvangsten	48.017,00
	Algemeen totaal	48.198,20

BIJLAGEN

Uitgabenbegroting van 2012 (in duizend euro)

Code		Begroting
Lopende uitgaven		
A	Leden van het Rekenhof	1.738,20
B	Personeel	47.443,50
D	Documentatie	205,00
E	Gebouwen	2.653,50
G	Uitrusting en onderhoud	67,00
H	Verbruiksgoederen	148,00
I	Post – Telecom	133,00
J	Informatica en Bureautica	460,00
L	Externe relaties	183,00
M	Wagenpark	40,00
N	Onvoorziene uitgaven	5,00
O	Externe medewerkers	40,00
Q	Internationale organisaties	18,00
U	Specifieke opdrachten	150,00
	Totaal van de lopende uitgaven	53.284,20
Kapitaaluitgaven		
EE	Gebouwen	258,00
GG	Uitrusting en onderhoud	151,00
JJ	Informatica en Bureautica	730,00
MM	Wagenpark	70,00
	Totaal van de kapitaaluitgaven	1.209,00
Transferuitgaven		
	Transferuitgaven	0,00
	Totaal van de transferuitgaven	0,00
Algemeen totaal		54.493,20

Bijlage 2 – Rekening 2011 van het Rekenhof

Ontvangstenrekening van 2011 (in duizend euro)

Code		Aangepaste ramingen	Gerealiseerde ontvangsten
Lopende ontvangsten			
1	Financiële opbrengsten	178,00	193,32
2	Eigen ontvangsten	1,10	0,61
3	Diverse en toevallige ontvangsten	0,00	32,80
	Totaal van de lopende ontvangsten	179,10	226,73
Kapitaalontvangsten			
4	Diverse en toevallige ontvangsten	0,00	9,17
	Totaal van de kapitaalontvangsten	0,00	9,17
Transferontvangsten			
5	Dotatie	46.882,00	46.882,00
	Totaal van de transferontvangsten	46.882,00	46.882,00
	Algemeen totaal	47.061,10	47.117,90

BIJLAGEN

Uitgavenrekening van 2011 (in duizend euro)

Code		Aangepaste begroting	Aangerekende uitgaven
Lopende uitgaven			
A	Leden van het Rekenhof	1.689,30	1.665,90
B	Personeel	45.451,50	44.253,12
D	Documentatie	215,00	170,56
E	Gebouwen	2.558,50	2.417,63
G	Uitrusting en onderhoud	59,50	26,93
H	Verbruiksgoederen	158,00	83,91
I	Post – Telecom	133,00	85,14
J	Informatica en Bureautica	590,00	277,32
L	Externe relaties	171,00	111,65
M	Wagenpark	40,30	16,57
N	Onvoorziene uitgaven	5,00	0,00
O	Externe medewerkers	40,00	23,35
Q	Internationale organisaties	15,00	9,41
U	Specifieke opdrachten	10,00	0,00
	Totaal van de lopende uitgaven	51.136,10	49.141,49
Kapitaaluitgaven			
EE	Gebouwen	222,00	146,81
GG	Uitrusting en onderhoud	161,00	36,28
JJ	Informatica en Bureautica	1.130,00	1.012,13
MM	Wagenpark	70,00	40,11
	Totaal van de kapitaaluitgaven	1.583,00	1.235,33
Transferuitgaven			
	Transferuitgaven	0,00	0,00
	Totaal van de transferuitgaven	0,00	0,00
Algemeen totaal		52.719,10	50.376,82

Bijlage 3 – Opdracht als rekeningcommissaris van de leden van het Rekenhof

Overheidsbedrijf	Lid (Leden) van het Rekenhof	Wettelijke Basis
Agentschap voor Buitenlandse Handel (ABH)	Jan Debucquoy	Wet van 18.12.2002, bijlage II, art. 13 (samenwerkingsakkoord van 24.05.2002)
APETRA	Jan Debucquoy	Wet van 26.01.2006, art. 37
ASTRID	Franz Wascotte	Wet van 08.06.1992 (8), art. 18
Belgacom	Romain Lesage Pierre Rion	Wet van 21.03.1991, art. 25
Belgische Investeringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden (BIO)	Jozef Beckers	Wet van 03.11.2001, art. 5bis
Belgische Technische Coöperatie (BTC)	Jozef Beckers Didier Claisse	Wet van 21.12.1998, art. 29
Belgocontrol	Philippe Roland Romain Lesage	Wet van 21.03.1991, art. 25
bpost	Philippe Roland Jozef Beckers	Wet van 21.03.1991, art. 25
Entreprise publique des technologies nouvelles de l'information et de la communication de la Communauté française (ETNIC)	Didier Claisse	Decreet van 09.01.2003
Fonds du logement des familles nombreuses de Wallonie (FLW)	Alain Bolly	Waalse Huisvestingscode van 29.10.1998, art. 185bis
Fonds Ecureuil de la Communauté française	Alain Bolly	Decreten van 20.06.2002 en 09.01.2003
Institut de la formation en cours de carrière (IFC) – Communauté française	Didier Claisse	Decreet van 09.01.2003
Nationale Loterij	Jan Debucquoy	Wetten van 22.07.1991 en 19.04.2002, art. 20
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS) – Holding	Ignace Desomer Michel de Fays	Wet van 21.03.1991, art. 25
NMBS en INFRABEL	Michel de Fays Rudi Moens	Wet van 21.03.1991, art. 25

BIJLAGEN

Overheidsbedrijf	Lid (Leden) van het Rekenhof	Wettelijke Basis
Office de la naissance et de l'enfance (ONE) – Communauté française	Didier Claisse	Decreet van 09.01.2003
Paleis voor Schone Kunsten	Franz Wascotte Rudi Moens	Wet van 07.05.1999, art. 15
Radio-télévision belge de la Communauté française (RTBF)	Franz Wascotte	Decreten van 14.07.1997 en 09.01.2003
Société publique de gestion de l'eau (SPGE) + Protectis (filiale de la SPGE) – Région wallonne	Alain Bolly	Gecoördineerd Waterwetboek van 03.03.2005, art. D331
Société wallonne de financement complémentaire des infrastructures (SOFICO)	Philippe Roland	Decreet van 10.03.1994, art. 10
Société wallonne des eaux (SWDE)	Pierre Rion	Gecoördineerd Waterwetboek van 03.03.2005, art. D379
Société wallonne du crédit sociale (SWCS)	Alain Bolly	Waalse Huisvestingscode van 29.10.1998, art. 175.15
Société wallonne du logement (SWL)	Alain Bolly	Waalse Huisvestingscode van 29.10.1998, art. 116

Bijlage 4 – Individueel inzage- en informatierecht

Leden van het federale parlement

Kamer van volksvertegenwoordigers

07.02.2012	Theo Francken	Aankoop van een terreinwagen door het Ministerie van Defensie
08.02.2012	Eva Brems	De bezoldiging van Belgische ambtenaren die gedetacheerd zijn aan internationale instellingen
08.03.2012	Theo Francken	De bouwverrichtingen voor het nieuwe detentiecentrum "De Caricole"
12.06.2012	Olivier Maingain	De eerste aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2012
20.11.2012	Olivier Maingain	De aan de vzw Beltomundial toegekende subsidies

Leden van het Vlaams Parlement

22.05.2012	Lode Vereeck	Het advies van Petercam aan de Vlaamse regering naar aanleiding van de uitgifte van een obligatielening door Ethias Finance nv
------------	--------------	--

Leden van het parlement van de Franse Gemeenschap

22.05.2012	Françoise Bertieaux	La création et le financement de l'École d'administration publique (EAP) commune à la Communauté française et à la Région wallonne
------------	---------------------	--

Leden van het Waalse parlement

23.03.2012	Claude Eerdekens	Le coût de l'intervention d'un cabinet d'avocats en 2011 pour assister le ministre wallon de l'Environnement, de l'Aménagement du territoire et de la Mobilité lors de l'octroi d'un permis ministériel autorisant l'implantation de six éoliennes de la SA Aspiravi à Héron
26.03.2012	Claude Eerdekens	Les subsides octroyés en 2009 et 2010 par le ministre wallon de l'Environnement, de l'Aménagement du territoire et de la Mobilité ou ses administrations à des asbl pour la réalisation d'une étude
21.06.2012	Claude Eerdekens	L'étude réalisée par le consultant Capgemini dans le cadre d'un marché de service destiné à baliser la contribution des différents vecteurs d'énergie renouvelable en Wallonie à l'horizon 2020

Leden van het Brusselse parlement

29.05.2012	Emmanuel De Bock	De subsidies die via de Belgische Voetbalbond werden toegekend aan de vzw Beltomundial voor het promoten van de kandidatuur van België voor de Wereldbeker 2018 en aan de vzw Irisport voor de jaarlijkse organisatie van een sportfeest
02.07.2012	Didier Gosuin Emmanuel De Bock	De subsidies die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan de vzw Irisport toekende in de jaren 2008 tot en met 2011
25.09.2012	Didier Gosuin	Het bestaan van orderekeningen binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
18.12.2012	Didier Gosuin Emmanuel De Bock	De subsidies die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de jaren 2008 tot 2012 toekende aan de vzw Irisport. Bevindingen over de subsidies

Bijlage 5 – Publicaties

Federale Staat

Boek van het Rekenhof

- 166^e Boek van het Rekenhof, bijvoegsel 3 – september 2012
- Boek 2012 over de Sociale Zekerheid – Globale beheren en openbare instellingen van de sociale zekerheid – november 2012
- 169^e Boek van het Rekenhof, volumes I (commentaar) en II (tabellen) – december 2012

Audits waarvan de resultaten zijn gepubliceerd als artikel in het Boek van het Rekenhof

- Financiële impact van de steunmaatregelen in het kader van de financiële crisis en om de financiële stabiliteit van de eurozone te vrijwaren
- Wijziging van de inrichtingswet van het Rekenhof: gevolgen voor de controle op de openbare instellingen
- Voorbereiding van sommige entiteiten op de comptabiliteitswet van 22 mei 2003: opvolgingsaudit
- Evolutie van het eigen vermogen van de instellingen tussen 2007 en 2010
- Poolsecretariaat: financieel en materieel beheer van de wetenschappelijke basis “Prinses Elisabeth” op Antarctica
- Regie der Gebouwen: lacunes in de economische boekhouding en achterstand bij de overlegging van de rekeningen
- Integratie van de genderdimensie in de begroting: stand van zaken van de toepassing van de wet van 12 januari 2007
- Interne controle en interne auditactiviteiten – stand van uitvoering van de koninklijke besluiten van 17 augustus 2007
- Vierde evaluatie van de inwerkingtreding van Fedcom bij het algemeen bestuur
- Jaarlijkse opvolging van het openstaande saldo aan verbintenissen, de naar het begrotingsjaar 2012 overgedragen schuldvorderingen en de betaalde verwijlintresten
- Afsluitingsverrichtingen op orde- en thesaurierekeningen (vervolgonderzoek)
- Boeking en aanrekening van vastgestelde rechten met betrekking tot de niet-fiscale ontvangsten van de Fedcomdepartementen
- Beheer van de afgedankte munitie en van de historische munitie door Defensie
- Federale Politie: financieel beheer van de ontvangsten voor prestaties voor derden
- Financieel beheer van de wereldtentoonstelling Shanghai 2010
- Terugbetaling van voorschotten toegekend aan Belgische ondernemingen in het kader van de Airbusprogramma's
- Subsidies in het kader van het federaal grootstedenbeleid (“contracten duurzame stad”)
- Planning en budgettering van de personeelsbehoeften bij de federale overheidsdiensten

- Humanresourcesbeheer bij federale wetenschappelijke instellingen
- Veiligheid van de gegevens en van de informatiesystemen bij telewerk
- Verhaalrecht bij arbeidsongevallen
- Uitbetaling van de pensioenen in de openbare sector – Opvolging
- Afschaffing van het visum voor de overheidspensioenen
- Aanvullende pensioenen in de overheidssector
- Capelo
- Uitvoering van de pensioenhervorming
- Weerslag van de loopbaanregelingen op de berekening van de overheidspensioenen

Audits waarvan de resultaten zijn gepubliceerd als artikel in het Boek over de Sociale Zekerheid

- Overlegging van de rekeningen van de Openbare Instellingen van Sociale Zekerheid (OISZ)
- Modernisering van de boekhouding van de Openbare Instellingen van Sociale Zekerheid (OISZ)
- Rijksdienst voor Pensioenen (RVP): Financiering van de bijzondere pensioenstelsels
- Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA): Evaluatie van sommige anticrisismaatregelen
- Rijksdienst voor Pensioenen (RVP): Ambtshalve onderzoek van de inkomensgarantie voor ouderen
- Rijksdienst voor Pensioenen (RVP) – Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ): Informatieverstrekking over de loopbaan en de toekomstige pensioenrechten
- Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ): Bestrijding van de fictieve aansluiting als zelfstandige door EU-burgers
- Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ): Hoofdelijke aansprakelijkheid en inhouding op factuur in het kader van de sociale schulden (“artikel 30bis”)
- Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ): Implicaties van de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen
- Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) – Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ): Bijdragen in het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag
- Hulp- en Voorzorgskas voor Zeevarenden (HVKZ): Beheer en organisatie
- Opvolging van de uitvoering van sommige aanbevelingen in de Boeken 2010 en 2011 over de Sociale Zekerheid

Audits waarvan de resultaten zijn gepubliceerd als afzonderlijk verslag

- Diplomatieke en consulaire posten – interne controle op het financieel beheer van de werkingfondsen en audit van het personeelsbeheer – januari 2012
- APETRA – Uitvoering van opdrachten van openbare dienst in 2010 – april 2012
- Eerste Federaal Plan Armoedebestrijding – mei 2012
- Asielaanvragen – Kwaliteit van de informatie die de Dienst Vreemdelingenzaken en Fedasil nodig hebben voor de opvolging – mei 2012
- Integriteitsbeleid in de federale belastingadministraties – juni 2012
- Aanpak van belastingplichtigen die geen aangifte indienen – juni 2012
- Fonds voor de Beroepsziekten – Vergoedingstermijnen – augustus 2012
- Intracommunautaire btw-fraude. Opvolgsonderzoek in samenwerking met de Nederlandse Algemene Rekenkamer en het Duitse Bundesrechnungshof – september 2012
- Financiële stromen tussen de vennootschappen van de NMBS-Groep – september 2012
- Uitvoering van opdrachten voor leveringen en werken bij Defensie – oktober 2012
- De elektronische identiteitskaart (eID) – november 2012

Vlaamse Gemeenschap en Vlaamse provincies*Boek van het Rekenhof*

- Rekeningenboek over 2011 – oktober 2012

Audits waarvan de resultaten zijn gepubliceerd als artikel in het Boek van het Rekenhof

- Vlaams Waarborgbeheer
- Module budgettering van Orafin
- Subsidies voor diverse initiatieven in de Vlaamse Rand
- Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT): beheer achtergestelde leningen
- Stimuleringsbeleid startend ondernemersschap
- Stimulering van cultuur in het onderwijs
- Collectiebeheer tijdens de renovatiewerken in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA)
- Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie (VRT): besparings- en herstructureringsplan
- Boekhoudregistratie bij het Europees Sociaal Fonds (ESF)-Agentschap
- DAB Minafonds: uitgaven van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie
- Energiefonds: systeemgericht onderzoek van de belangrijkste ontvangsten- en uitgavenprocessen

- DAB Vloot: analytische boekhouding
- DAB Vlaams Infrastructuurfonds: uitgaven 2010 van de afdelingen Haven- en Waterbeleid en Maritieme Toegang

Audits waarvan de resultaten zijn gepubliceerd als afzonderlijk verslag

- Centra voor geestelijke gezondheidszorg: doelgroepenbeleid, financiering en toezicht – januari 2012
- Verrekeningen bij het Agentschap Waterwegen en Zeekanaal - Kostenbeheersing bij de aanneming van waterwerken – juli 2012
- Europese plattelandsontwikkelingsbeleid – Gebiedsgerichte werking in de Vlaamse provincies – juli 2012
- Internationale mobiliteit in het kader van Erasmus – november 2012
- Ecologiepremie – Kader, toekenning en evaluatie – december 2012
- Gemeentelijke samenwerkingsovereenkomsten – Naar een duurzaam Vlaams milieubeleid over energie – december 2012

Activiteitenverslag

- Activiteitenverslag van het Rekenhof over 2011 – mei 2012

Andere verslagen

- Tweede voortgangsrapportage over het Masterplan 2020 – mei 2012
- Wijzigingen BAM-decreet (Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel) – mei 2012
- Derde voortgangsrapportage over het Masterplan 2020 – November 2012

Franse Gemeenschap

Boek van het Rekenhof

- 24e Cahier d'observations adressé au Parlement de la Communauté française – februari 2013

Voorafbeelding van de uitslagen van de uitvoering van de begroting

- Préfiguration des résultats de l'exécution du budget de la Communauté française pour l'année 2011 – mei 2012

Audits waarvan de resultaten zijn gepubliceerd als artikel in het Boek van het Rekenhof

- Contrôle de la perception des recettes de la cellule des accidents de travail de l'administration générale des personnels de l'enseignement du ministère de la Communauté française
- Les marchés publics de nettoyage, d'entretien et de sécurité des bâtiments non scolaires de la Communauté française
- Contrôle de légalité et de régularité des marchés publics de travaux, de fournitures et services de la direction des infrastructures culturelles et de la direction des infrastructures sportives et d'aide à la jeunesse
- Contrôle des dépenses des cabinets ministériels et de leurs services d'appui
- Le subventionnement de l'art de la danse

Audits waarvan de resultaten zijn gepubliceerd als afzonderlijk verslag

- La gestion du fonds des bâtiments scolaires de l'enseignement de la Communauté française – avril 2012

Waals Gewest en Waalse provincies*Boek van het Rekenhof*

- 24e Cahier d'observations adressé au Parlement wallon – februari 2013

Voorafbeelding van de uitslagen van de uitvoering van de begroting

- Préfiguration des résultats de l'exécution du budget de la Région wallonne pour l'année 2011 – mei 2012

Audits waarvan de resultaten zijn gepubliceerd als artikel in het Boek van het Rekenhof

- Les missions déléguées de la Société wallonne de gestion et de participations (Sogepa)
- Mise en œuvre de l'audit interne au sein du Service public de Wallonie (SPW)
- La restructuration de la direction chargée de la politique de restauration des monuments classés

Audits waarvan de resultaten zijn gepubliceerd als afzonderlijk verslag

- Le subventionnement des centres de planning et de consultation conjugale et familiale - avril 2012
- Deux types d'aides au secteur agricole: les aides à l'investissement et à l'installation de jeunes agriculteurs – audit de suivi – oktober 2012
- L'entretien des routes et autoroutes en Wallonie – Programmation, financement et contrôle de la qualité des travaux – december 2012

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Audits waarvan de resultaten zijn gepubliceerd als afzonderlijk verslag

- Subsidiëring van sociale verhuurkantoren en verenigingen voor integratie via huisvesting – juni 2012

Franse Gemeenschapscommissie

Voorafbeelding van de uitslagen van de uitvoering van de begroting

- Préfiguration des résultats de l'exécution du budget de la Commission communautaire française pour l'année 2011 – mei 2012

Er bestaat ook een Franse versie van dit verslag.
Il existe aussi une version française de ce rapport.

U kunt dit verslag raadplegen of downloaden op de internetsite van het Rekenhof.

WETTELIJK DEPOT
D/2013/1128/18

PREPRESS, DRUK EN FOTOGRAFIE
Centrale drukkerij van de Kamer van volksvertegenwoordigers

ADRES
Rekenhof
Regentschapsstraat 2
B-1000 Brussel

TEL.
+32 2 551 81 11

FAX
+32 2 551 86 22

www.rekenhof.be